სახალხო გაზეთი

№ 795 პარასკევი, 11 იანვარი 1913 № 795

განცხადების ფასი. ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კ., უკანასკნელზე 10 კ. სხვა ადგილებიდან კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტით ტექსტის წინ 20 კ., უკან 10 კ. სამგლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითო-ჯერ საღამოს 4 საათამდე ღირს 3 მ. 4 საათის შემდეგ მიიღება მხოლოდ თვით სტამბა „შრომა“-ში, მუხრანის ქუჩა, და ღირს 4 მანეთი.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც კავკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ სავაჭრო სახლის ლ. და მ. მეტცლ და ამხ.-ის განცხადებათა ცენტრალურ კანტორაში მოსკოვში, მიასნიცკის ქ., ს. სიტოვისა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში—მორსკაია 11, ვარშავაში—მარშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში—ბირჟის ოთხლში.

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო გაზეთი“-ს რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე. საღამოთი 5-დან 7-მდე.

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ-დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 40 კაპ.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სასახლის ქ., სარაჯიშვილის სახ. № 6. ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისთვის: ტფილისი, ქართული „სახალხო გაზეთი“ 190.

ტელეფონ № 12-29

გაზეთის ფასი წელიწ. 8 მ. 50 კ. ცალკე № ყველგან 5 კ.
„ „ თვეში — 75 კაპ. დამატებიანი 7 კ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გამოცემა.

სახალხო გაზეთი

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო

მიიღება ხელის მოწერა 1913 წლისათვის.

ყოველ-დღიურ გამოცემის გარდა 1913 წელსაც გაზეთს ექნება

სურათებიანი დამატება

(კვირაობით)

პრემიად 1913 წლის ხელის მომწერთ მიეცემათ **ორი წიგნი**

1) უცხოეთის მწერლები 400 გვ.)

2) ქართველი მწერლები (500 გვ.)

გაზეთის ფასი წლიწადში **8 მ. და 50 კ.** ცალკე № შაურად. დამატებიანი 7 კაპ.

12 თ.	11 თ.	10 თ.	9 თ.	8 თ.	7 თ.	6 თ.	5 თ.	4 თ.	3 თ.	2 თ.	1 თ.
8.50	8.	7.50	6.75	6.	5.25	4.50	3.75	3.	2.25	1.50	.75

საზღვარ-გარედ თვეში ზედ-მეტი 25 კაპ.

ადრესის გამოსაცვლელი ფასი ტფილისისა ტფილისს გარედ, ან ტფილისის გარეთისა ისევ ტფილისის გარეთისაზე. **40 კაპ.**

დანარჩენ შემთხვევებში უფასოდ.

ათი შაური უნდა გადიხადოს კიდევ იმ ხელის მომწერმა, რომელსაც სურს მიიღოს ფოსტით ორი საპრემიო წიგნი. ვინც რედაქციის კანტორაში მიიღებს პრემიას, იმას ეს ფული არ გადახდება.

წლიურ ხელის მომწერთ გაზეთის ფასი 8 მან. 50 კაპ. შეუძლიანთ გადაიხადონ **ნაწილობით**

მხოლოდ შემდეგ ვადებზე უნდა იყოს გადახდილი: ხელის-მოწერისათანავე 3 მ.; 1 მარტამდის 2 მ.; 1 მაისამდე 2 მ. და დანარჩენი 1 მ. 50 კ. 1 ივლისამდე.

გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის 1 რიცხვიდან, მხოლოდ სრული თვეებით და არა უმეტეს 913 წლის გასულისა.

ხელის მოწერა მიიღება:

1) „სახალხო გაზეთი“-ს კანტორაში, სასახლის ქ., სარაჯიშვილის სახლი, შესავალი ეზოდან).
2) ქ. შ. წ.-კ. ს. მთავარ გამგეობის წიგნის მაღაზიაში.
3) ფოსტით: Тифлисъ, газ. „Сахалхо Газети". П. Ящ. 190.

სოფიო გრიგოლის ასული შანშიევისა, დარეჯან დიმიტრის ასული რობიტოვისა ქმრით და შვილებით, ნიკოლოზ სპირიდონის ძე შანშიევი, პელაგია ცაბაძისა შვილებით და ნინა სპირიდონის ასული მიქაძისა ქმრით მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და მეგობართ, რომ უდროოდ გარდაიცვალა პირველის—ქმარი, მეორისა—ძმა და დანარჩენებისა—ბიძაშვილი, ფოს.-ტელეგრაფ. მოხელე

გიორგი დიმიტრის ძე შანშიევი.

პანაშვიდი ყოველ დღე ბინაზე, საღამოს 6 ნახევ. საათზე, (გონჩარნი ქუჩა № 44), გამოსვენება კვირას, 13 იანვარს, დილის 10 საათზე, ჩუღურეთის წმ. ნიკოლოზის ეკლესიაში. დასაფლავება კუკიის სასაფლაოზე. 34

მარო, ბუჟუჟა და ტოგო შავიშვილები, სიოდი, ვასილ, კასინა და ვერა ურუშაძეები აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ 12 ამა იანვარს, სოფ. ქანიეთში ოზურგეთის მაზრ. დანიშნულია წირვა და პანაშვიდი 40 დღის თავზე, დღიდან გარდაცვალებისა, პირველის ძვირფასი ქმრის, მეორეთა—საყვარელ მამის, მესამეთა სიძის

დომენტი შევარდენის ძის შავიშვილის

სულის მოსახსენებლად. 35

პარასკ. 11 იანვარს, საღამ. 8 ს., ქართულ თეატრში, წაკითხულ იქნება **საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების სასარგებლოდ**

პრივატ-დოცენტ **ივ. ალ. ჯავახიშვილის** მიერ **ლექცია:**

ძველი ქართული ხელოვნების ისტორია.

პროგრამა ლექციისა: 1) ქართული ხელოვნების წყაროები და ნაშთები; 2) ხელოვნებათა ტერმინები ძველ ქართულ მწერლობაში; 3) საეკლესო და საერო ხუროთმოძღვრება (ტაძარ-მონასტრები, სასახლეები, კოშკები, ციხეები და სხვა). 4) ქანდაკება, ხის ჩუქურთმა და ორნამენტაცია. 5) მხატვრობა, საეკლესიო მხატვრობა და მინიატიურები, სამინანქრო ხელოვნება. 6) თოქმაჩობა (ფულის მოჭრის ხელოვნება). 7) ქსოვილები და ტანისამოსი; ისტორია ტანისამოსისა, თავის მორთულობისა, იარაღისა და სამკაულისა ძველ საქართველოში. 8) ქართული ხელოვნების განვითარების საზოგადო მიმოხილვა.

ადგილების ფასი: პარტერი 1 მ.—20 კ.-მდე, ლოჟები 2 მ.—1 მ.-დე, გალერეია 10 კაპ. 31

ახალი კლუბი

შაბათს, 12 იანვარს 1913 წ.

მასკარადი

საუკეთესო ტანისამოსისთვის დანიშნულია ორი ჯილდო.

მასკებმა ბილეთებისთვის კეთილ ინებონ და მიმართონ კლუბის შვეიცარს. ქალთათვის მასკები სავალდებულოა ღამის პირველ საათამდე. მოცეკვავეთათვის ტანისამოსის ფორმა: ერის კაცთათვის ვიცმუნდირი, ფრაკი და ეროვნული ტანისამოსი. 1017.

→ **გამოსულია და იყიდება** ←

ნ. შიუკაშვილის

პიესა **„მეგობრობა“,** დრამა 4 მოქმედებ. ფასი 30 კაპ.

ქ. ი. ზუბალაშვილის სახელობის სახალხო სახლი.

პარასკ. 11 იანვ. ქართ. სახ. წარ. მმართ. წრის მიერ წარ. იქნება მესამედ:

დღენი ჩვენი ცხოვრებისა, (**სტუდენტის სიყვარული**), დრ. 4 მ. ლ. ანდრეევისა, თარ. ელიოზიშვილისა. მონაწილეობენ ქ-ნნი: ანტუანეტა, მარგ. გოგოლაშვილი, გოდერძი, მანუჩარიან, კახელი, **პიერეტა,** ელ. ციმაკურიძე. ბ-ნნი: ანაშვილი, არშაკუნი, ბიაშვილი, ნ. გოცირიძე, ვ. განჯელი, ალ. მეტრეველი, ს. რომანიშვილი, გ. სვანელი, სავიცკი, რ. სალაყაია, გ. ფრონისპირელი, ყარსიმაშვილი, ნ. ჭანკვატაძე, მ. ჭიაურელი და კ. ხახანაშვილი.

ბილ. ფასი ყველასათვის ხელმისაწვდომია. **დასაწყ. საღ. 8 ს.**

შემდეგი წარმოდ. 17 იანვ., წარმოდგ. იქნება „მსხვერპლი“, ი. გედევანიშვილისა

1627 რეჟისორი **ალ. წუწუნავა.** **წრ. ადმინ.**

შაბათს, 12 იანვარს, საღამოს 8 საათზე, შესდგება

ქართულ სიტყვა-კაზმულ მწერლობის

საზოგადოების მორიგი კრება

ტფილისის თავად-აზნაურობის დეპუტატთა საკრებულოს ბინაზე.

ბ-ნი მიხეილ წულუკიძე წაიკითხავს **მოხსენებას:**

„ესთეტიკის ძირითადი საფუძველნი“.

მოხსენების შემდეგ გაიმართება **ბაასი** ამ თემაზე. 1012

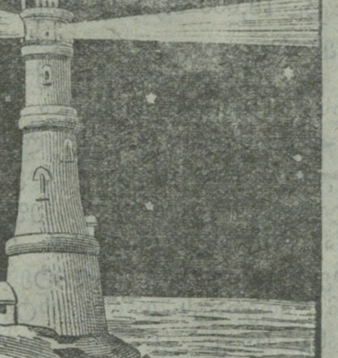

ახლად გამოვიდა

პაპიროსები

=პაროლ=

25 ც. 15 კ. და 10 ც.—6 კ.

„ძმ. სეილანოვების ქარხნისა.

ეტიკეტი წარდგენილია ვაჭ. მრეწ. სამინისტროს სამრეწველო განყოფილებაში. 1531.

საბავშვო

ბაღი

ანასტასია გედევანიშვილისა

მიიღებენ ბავშვებს 5—7 წლამდე ყოველ დღე. 1015.

გორი

რადგანაც **გამომცემელი ამხანაგობა „ქართლი“** ახალ, საკუთარ სტამბას აწყობს და **ახალ მანქანებს სდგამს,** ამის გამო

გაზეთი **„ქართლი“**

იანვრის ოცამდე შეჩერდება.

ხელის მომწერთ დანაკლისი წლიურ განმავლობაში შეუსრულდებათ.

1022 **„ქართლის“ რედაქცია.**

ქ. ქუთაისში

ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტროს უწყებაში მყოფი

გ. გ. გიგინეიშვილის

საბუღალტრო კურსები

15 იანვრიდან კურსებზე იხსნება მეორე განყოფილება, მსმენელები მიიღებიან ოთხი კლასის მოწმობით. სწავლის ფული ასი მან. კურსი ათი თვისაა. თხოვნები მიიღება კურსების კანცელარიაში (ტფილისის ქუჩა.). 1002.

ქ. შ. წერა-კითხ. გამ. საზოგ. წიგნის მაღაზიაში

ისყიდება ჩვენი პოეტების პოემები და ლექსები:

აბაშიძე გრ. . . . . ფ. 60 კ.	თამარიანი, გუგუნავასი . . . . 50 „
ბარათაშვილი ნ. . . . . . . „ 40 „	ორბელიანი ვახტ. . . . . 60 „
ბესიკი. სიტყვ.-კაზმ. საზ. გამ. 1 მ.—	ორბელიანი გრ. რჩეული ლექს. . . . . 20 „
გურამიშვილი დ. „დავითიანი“ 1 მ.—	სილოვანის ლექსები 1878—1894. . 50 „
გურიელი მამია . . . . 1 მ.—	ცისკარი. რუხაძის ლექსები . . 25 „
განდეგილის ლექსებ. . . . — 50 „	შანშიაშვილი. შვების თავადი . 60 „
დუტუ მეგრელი წ. I ლექსებ. 70 „	ჭავჭავაძე ალ. ლექსები . . . . 30 „
ერისთავი რაფ. წ. I . . . . . 1 მ.—	ჭავჭავაძე ილ. . . . . 27 „
ევდოშვილი, ლექსები და პოემები . . . . 60 „	წერეთელი აკაკი ტ. I . . . 1 მ.—
ვაჟა-ფშაველა . . . . 1 მ.—	— — ტ. II . . . 1 მ.—
ვეფხის ტყაოსანი ქართველიშვილის გამოც. 10 მ. 65 „	— —ჩემი ნაწერ. ტ. I 75 „
„ „ ქ. შ. წ. კ. ს. გამ. 60 „	— — იგავ-არაკნი . 50 „

ადრესი: Тифлисъ О-ва распр. грамотности сред. гр. нас. 1141

დოქტორი მედიცინისა ბერლინის უნივერს. **გ. გ. მეგრაბიანცი**

წამლობა ჭლექისა, ფილტვებისა, ძვლებისა, და სხვა ორგანოთა **ტუბერკულინ**

შინაგან სნეულებით ავადმყ. წამლობა კიდევ რადიისა და ელექტრონის პრეპარატებით, იღებს ყოვ.-დღ. **ახალ ბინაზე დილ. 9—12 ს. და საღამ. 5—7 საათ. ადრესი: ხოლოდილნაკი,** ბებუთოვის ქ., № 23 (განოვისქ. კუთხ.). **ტელეფ. 7—92.** 847

საგურამოზე

მშვენიერ ალაგას, ახლად აშენებულ ეკლესიისა და დიდუბის მომავალ ხიდის სიახლოვეს დაიჭრა 20 დესეტინა მამული და იყიდება წვრილ ნაჭრებად ხელმისაწვდენელ ფასებში.

მსურველთ შეუძლიანთ მიმართონ ოლღას ქუჩაზე, სახლი № 6, სოლომონ ივანეს ძე **თაქთაქიშვილს** დილის 8 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. საღამოს 5 საათ. ან 8 საათამდე. უმორჩილესად ვთხოვთ მიწის მყიდველებს, რომ **თავის დროზე შემოიტანონ დარჩენილი ფული,** თანახმად ჩვენგან მიცემულ კვიტანციისა. წ. 1020

ელექტრონისა და რენტგენის სამკურნალო

მიხ. გედევანიშვილისა

ავადმყოფებს იღებს ყოველ-დღე დილ. 12—1 ს., საღამოს 6—7 ს., გაშინჯვა და გადაღება რენტგენის სხივებით. ვერა, ყორღანოვის ქ. № 20. წ. 1022

ექიმი ი. კ. აბაკელია იღებს **შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან** ავადმყოფებს ყოველ დღე საღამოს 4 1/2—6 1/2 საათ. **ელისაბედის ქ. № 7,** ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ. 789

ექიმი ა. ნ. დიასამიძე კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოვ.-დღე ნაშუადღ. 2—3 ს. საღამ. 6—7 ს. ხუთშაბ. მხოლოდ დილ. 8—9 ს. კვირ. ავადმყ. არ იღებს. შიოკოვის ქუჩა, № 3, ს. გამრეკელისა.

ექიმი ალ. სოლოღაშვილი იღებს ავადმყოფებს 9—2 საათ. და 4—5 საათ. გოლოვინის პრ. № 12. 1334

ექიმი ი. ი. ბერიშვილი სწამლობს **საშარდე ორგანოთა, სათესლეთა** და **კანის** ავადმყ.; **ვასსერმანის** რეაქციით იკვლ. ათაშანგ. მოწამლ. სისხლს. მიიღება ნაშუადღ. 3—5 1/2 ს. **ელისაბედ.** ქ., № 3, კიროჩნი ქუჩასთან ახლოს, სადაც ფოსტის განყოფ. პირდაპირ 102

ექიმი კბილისა **ნინო რცხილაძე** იღებს დილით 9—2 ს. საღ. 5—7 ს. ოლღას ქუჩის შესახვევი № 5, სახლი მაქარაშვილისა

ტფილისი, 11 იანვარი

მარშლის არჩევნები. არის ხოლმე მომენტები, როდესაც საზოგადო ასპარეზზე მომუშავე, რაც უნდა მაღალ საფეხურზე იდგეს იგი, ვალდებულია ანგარიში გაუწიოს საზოგადოებრივ აზრს და თავისი მოქმედება დაუქვემდებაროს არა პირადს ჟინიანობას, არამედ საზოგადოებრივ ხმას. ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა ცხოვრებაშიც დღეს სწორედ ასეთი მომენტი დადგა. არავისთვის საიდუმლოებას არ უნდა შეადგენდეს, რომ იმ განხეთქილებას, რომელიც თავად-აზნაურთა წრეებში დაიბადა, საზოგადოებრივ ხასიათის გარდა, ბევრი საპირადო მიზეზებიც აქვს. არ გამოვუდგებით იმის გამორკვევას, თუ რომელი მხარე უფრო მართალია. ჩვენ ვიღებთ განხეთქილებას, როგორც ფაქტს და იმ დასკვნამდე მივდივართ, რომ განხეთქილების მოსასპობად საჭიროა ორივე მეთაური მებრძოლ მხარისა, თავ. პ. ი. თუმანიშვილი და თავ. ბაგრატიონ-დავითიშვილი ბრძოლის ასპარეზს ჩამოშორდნენ. გვეუბნებიან, ბრძოლას კი არ უნდა გავექცეთ, არამედ მხარი უნდა დაუჭიროთ იმათ, ვინც საზოგადოებრივ ინტერესს კერძო ინტერესებზე მაღლა აყენებს, თუნდაც ამისთვის სასტიკი ბრძოლა დაგვჭირდეთო. ამას ამბობს „ზაკავკაზიე“ თავის ერთს მეთაურ წერილში. ასე სხარტად თუ ვიტყვით, რასაკვირველია, ყოველთვის მხარი უნდა დავუჭიროთ იმათ, ვინც საზოგადოებრივ ინტერესს კერძო ინტერესებზე მაღლა აყენებს. მაგრამ ვინ არის ასეთი? ცხადია „ზაკავკაზიე“-ს თავ. ბაგრატიონ-დავითიშვილი ჰყავს მხედველობაში, როდესაც ამასა სწერს. მაგრამ დიდი გამბედაობაა იმისი თქმა, თითქოს ბაგრატიონ-დავითიშვილი მხოლოდ საზოგადოებრივ ინტერესებზე ზრუნავს და სხვა ყველა კი უსათუოდ პირადის ინტერესებითაა გატაცებული. თავად-აზნაურთა წრეებში მოიძებნებიან ისეთი ადამიანები, რომელნიც ბაგრატიონ-დავითიშვილზე მეტად არიან დაინტერესებულნი საზოგადო საქმეებით და იმაზე უკეთესად მოახერხებენ როგორც ქართველ ინტელიგენტურ ძალთა უტილიზაციას, ისე თავად-აზნაურობის უკვე გართულებულ მეურნეობის გაძღოლას. დიდი გამბედაობაა იმისი თქმა, რომ, ვინც ბაგრატიონ-დავითიშვილის წინააღმდეგია, ის უსათუოდ ებრძვის საზოგადოებრივობის პრინციპს კერძო მისწრაფებათა სასარგებლოდ. პირ-იქით, როგორც სამართლიანად შენიშნავს ჩვენს გაზეთში ბ-ნი ამ.—ამი, ბაგრატიონ-დავითიშვილი გამომხატველი იყო ანტისაზოგადოებრივ ტენდენციებისა. მან თავად-აზნაურობის მეურნეობა გადააქცია ვიწრო წოდებრივ საქმედ და კარი დაუხშო ქართველ ინტელიგენციის ფართო მასას, რომელსაც შეეძლო ცხოველ-მყოფელი ნაკადული შეეტანა მის მოქმედებაში. ბაგრატიონ-დავითიშვილი გამომხატველია იმ აზროვნებისა, რომელსაც ყოველთვის ანვითარებდა ხოლმე ხან მ. ტფილისელი და ხან კიდევ მ. მაჩაბელი და რომელიც გამოიხატება იმაში, რომ თავად-აზნაურობა და მისი თანხები უნდა იყოს რომი, სადაც საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა გზები მიდის. ... ცხოვრების მაჯის ცემაა დეპუტატთა საკრებულოში განუხორციელებელი ოცნება მ. ვ. მაჩაბელისა და მის გავლენის ქვეშ მყოფ ბაგრატიონ-დავითიშვილისა, მაგრამ ორივენი მაინც მაგრად ებღაუჭებიან ამ იდეიას. ეს არის, რომ აღვივებს ბრძოლის სურვილს ამ წრეებში, ეს არის, რომ ბოროტ-გამზრახველთა სკამზე ასმევინებს ყველას, ვინც ცოტად თუ ბევრად განთავისუფლებულია ამ ოცნებისაგან და დამოუკიდებელის აზროვნებით შედის თავად-აზნაურთა წრეებში.

ამით ჩვენ არ გვინდა ვთქვათ, თითქოს ყველა ის, ვინც დღეს ბაგრატიონ-დავითიშვილის რეჟიმს,—დიაღ, სწორედ რეჟიმს,—ებრძოდეს, უსათუოდ საზოგადოებრივი ინტერესებითაა გატაცებული. მათშიაც მრავალია პირადი ჟინიანობით გატაცებული, მათშიაც ბევრი რამ არის ანტისაზოგადოებრივი. მაგრამ ეს სრულიად არაფერსა ჰნიშნავს. დაკვირვებული ადამიანი ყოველთვის უნდა ჰხედავდეს, რომ მყვირალა ოპოზიციონერებს გარდა, არის ფართო ნაწილი საზოგადოებისა, რომელიც არც პირადი ანგარიშებითაა გატაცებული, მაგრამ თავ. ბაგრატიონ-დავითიშვილის რეჟიმსაც მავნებლად სთვლის. ყველა ამათ ჩვენ ერთს ტაფაში ვერ მოვაქცევთ და „ზაკავკაზიე“-სავით ვერ ვიტყვით, ვინც ბაგრატიონ-დავითიშვილის კანდიდატების წინააღმდეგია, ის უსათუოდ საზოგადოებრივობის წინააღმდეგიც არის. თავ. ბაგრატიონ-დავითიშვილი არასოდეს არა ყოფილა საზოგადოებრივობის გამომხატველი და ამიტომ ასეთი დაპირისპირებაც სრულიად უსაფუძვლოდ უნდა ჩაითვალოს.

დღეს, როგორცა სჩანს, ერთმანეთს უნდა შეებრძოლნენ ბაგრატიონ-დავითიშვილი და თავ. პ. თუმანიშვილი. ყველა იმის შემდეგ, რაც მოჰხდა ორთავეს მხრით, არც ერთსა და არც მეორეს არავითარი ზნეობრივი უფლება არა აქვთ კვლავ ექსპერიმენტები აწარმოონ და თავად-აზნაურობის არჩევნები პირად ჟინიანობის დამაკმაყოფილებელ ასპარეზად გადააქციონ. ერთიც და მეორეც ზნეობრივად ვალდებულნი არიან ჩამოშორდნენ საქმეს, რომელსაც ვერ გაუძღვნენ, ერთიც და

მეორეც ვალდებულნი არიან ანგარიში გაუწიონ საზოგადოებრივ აზრს, რომელიც, მიუხედავად აზრთა სხვა და სხვაობისა, მაინცა ჰგმობს ორთავეს. თვით კახეთის რკინის გზის საქმეშიც ორთავეს ბევრი ცოდო მიუძღვის და ამიტომ ორთავემ ქედი უნდა მოიხარონ საზოგადოებრივ მსჯავრის წინაშე. არა სურთ? მაინც ჯიუტობენ? მაშინ საზოგადოებამ უნდა სთქვას თავისი მიუდგომელი სიტყვა. მაგრამ ყველაზე მეტი უნდა სთქვან იმ ცენზოსნებმა, რომელნიც საბოლოოდ გადასწყვეტავენ საკითხს. მათ უნდა გამოჰხატონ თავის არჩევანში საზოგადოებრივი აზრი და როგორც თავ. პ. თუმანიშვილს, ისე თავ. ბაგრატიონ-დავითიშვილს შავი კენჭები მისთავაზონ.

სახელმწიფო საბჭო

(პეტერბურგის დეპეშათა სააგენტო)

9 იანვრის სხდომა.

თავმჯდომარეობდა **აკიმოვი.**

საბჭომ მოისმინა საკანონმდებლო კომისიის მოხსენება შესახებ იმისა, რომ 1890 საერობო დებულება გავრცელდეს მცირეოდენი ცვლილებით არხანგელის გუბერნიაშიო. ეს კანონ-პროექტი სათათბიროს თაოსნობით იყო აღძრული.

კომისიის მომხსენებელი **სტიშინსკი.** თუმცა კომისია არხანგელის გუბერ. საერობო მეურნეობას სთვლის დაუკმაყოფილებლად, მაინც არ არის მომხრე კანონ-პროექტისა, რადგანაც იგი არ შეეფერება ადგილობრივ გეოგრაფიულ და ყოფა-ცხოვრებით პირობებს.

ზინოვიევი მეორე. არხანგელის გუბერ. [illegible]

გრიმი. [illegible] ნიცკისა და ვიატკისა, ეროვის საქმე უფრო კარგად მიდის. ამასავე ვხედავთ უცხო სახელმწიფოებში. საჭიროა კანონ-პროექტი მუხლობრივ განვიხილოთ.

სხდომის განახლების შემდეგ ილაპარაკა კამენსკიმ.

კამენსკი. არხანგელის, ვოლოგდის და პერმის გუბერნიები ერთნაირ პირობებში იმყოფებიან, მაგრამ ორ უკანასკნელ გუბ. ერობა არსებობს და ბევრიც გაკეთებულა. საჭიროა მივიღოთ სათათბიროს კანონ-პროექტი, რადგანაც მას ერობაში დემოკრატიცაზია შეაქვს.

ადგილობრივ მეურნეობის მთავარ სამმართველოს უფროსი. შინაგან საქმეთა სამინისტრო თავის დღეში არ ჰყოფდა უარს, რომ არხანგელის გუბ. საჭიროა ერობის შემოღებაო. ამისთვის სამინისტრომ თავის თაოსნობით დაავალა გუბერნატორს ამ მხრივ შეისწავლოს გუბ. პირობები. გუბერნატორის გამოკვლევამ დაგვანახა, რომ გუბ. არ მოიპოვება ისეთი ელემენტები, რომელთაც შეეძლიათ დააკმაყოფილონ 1890 წლის საერობო დებულებანი: კერძო მიწის მფლობელები იქ არ არიან, გლეხობა ნაკლებად არის დაინტერესებული საერთო მეურნეობის წარმოებაში, რადგანაც, საკმაო მიწა არა აქვს. შინაგან საქმეთა სამინისტროს საჭიროდ მიაჩნია არხანგელის გუბერნიის საერობო მეურნეობის გაუმჯობესება, ამისთვის უკეთესია გაუმჯობესებას საფუძვლად დაუდოთ 1903 წლ. 2 აპრილის კანონი.

ვასილიევი. არხანგელის გუბ. აუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენს ერობის შემოღება. იგი ბუნებით მდიდარი მეჩვიდმეტე საუკუ- [illegible]

სტიშინსკი [illegible]

მელერ-ზაკომელსკი ვასილიევის აზრის მომხრეა.

საბჭომ უკუაგდო ვასილიევის აზრი.

სტიშინსკი [illegible]

საბჭომ 63 ხმით [illegible] 41-სა, უარ-ჰყო კანონ-პროექტი და მიიღო სტიშინსკის წინადადება.

შემდეგი სხდომა 16 იანვარს.

ახალი ამბავი

ტფილისი

✦ ტფ. 1 საბლაღოჩინო ოლქის მოძღვართა-მოძღვრად ეგზარხოსმა დაამტკიცა ჩუღურეთის წმ. ნიკოლოზის ეკლესიის წინამძღვარი დეკანოზი სოლ. შოშიაშვილი.

✦ **რომანოვთა გვარეულობის სამასის წლის მეფობის გამო** ქალაქის მოურავი ა. ი. ხატისოვი ბათომის ქალაქის გამგეობას შეეკითხა, რა მონაწილეობას მიიღებთ მოსავალ იუბილეშიო. გამგეობამ უპასუხა, რომ პეტერბურგში დეპუტაციას გაგზავნისო, რომელშიაც იქნებიან: ბათომის ქალაქის მოურავი თავ. ანდრონიკაშვილი და ორიც სამაზროს ქალაქების მოურავიო.

✦ ტფილ. **ქართულ გიმნაზიასთან არსებულ უფასო სასადილოს** საზოგადოების გამგეობამ მიიღო შემოწირულება შემდეგ პირთაგან: ქ. ბ. ბარბარე ვასილის ასულ თამამშოვისაგან—100 მან., ბ. იაკობ ალექსანდრეს ძე მანსვეტაშვილისაგან—100 მან.; ქ. ბ. მარიამ ვახტანგის ასულ ჯამბაკურ-ორბელიანისაგან 15 მან. და ბ. კიტა აბაშიძისაგან—10 მან., მ. ორბელიანისამ და კ. აბაშიძემ ეს ფული შემოსწირეს იმ გვირგვინის ნაცვლად, რომლითაც უნდა შეემკოთ ამას წინად გარდაცვალებულ ალექსანდრე ივანეს ძე ჯავახიშვილის ცხედარი. იმავე გამგეობამ მიიღო აგრეთვე ქ ბ. თამარ ნიკოლოზის ასულის პლემიანიკოვისაგან განსვენებულ მის შვილის ვოლოდიას სახსოვრად 15 მან. და ქ-ბ. ნინო ივანეს ასულის თაყაიშვილისაგან 5 მან. ყველა ამ შემომწირველთ ხსენებულ საზოგადოების გამგეობა დიდ მადლობას მოახსენებს.

✦ **გენერალ-მაიორის დ. ი. მუსხელიშვილის გვამი** გუშინ მიაბარეს მიწას კუკიის მართლ-მადიდებელთა სასაფლაოზე. დასაფლავებას დაესწრნენ წარმომადგენელნი: თავად-აზნაურობისა, ქალაქისა, სამხედრო უწყებისა და მრავალი გარეშე ხალხი.

✦ **ყასბითა თხოვნა.** გუშინ ტფ. ყასბებმა ქალაქის გამგეობას საერთო თხოვნა მიართვეს, რომელშიაც აღნიშნავენ, რომ საქონლის თასმა ტფილისში მეტად აიწია და ახლანდელ ნიხრით გაყიდვა ხორცისა ჩვენთვის საზარალოაო. ყასბნი თხოულობენ, გამგეობამ საცდელად დაჰკლას საქონელი და ნიხრი მის შემდეგ შესაფერად შესცვალოს.

✦ **საბირჟო ცნობები.** 10 იანვარს შეთანხმება არ მოხდა პროცენტიან ქაღალდების ფასი შემდეგია: ტფ. ქალაქის საკრედიტო საზოგადოების 5% ობლიგაციებისა—აფასებენ 85 მან. 50 კ. აძლევენ 85 მან. ტფ. სათავად-აზნაურო სააღგილმამულო ბანკისა 5% გირავნობის ფურცლებისა—აფასებენ 82 მან. 75 კაპ., აძლევენ—82 მან. 10 კაპ.; ქუთაისის სათავად-აზნაურო სააღგილმამულო ბანკის 5% გირავნობის ფურცლებისა — აფასებენ 78 მან., აძლევენ 77 მან.

სახელმწიფო ბანკის ტფ. კანტორის სახელმწიფო ქაღალდების საკურსო ნორმები შემდეგია: მოგებიანი ბილეთები: 1 სესხის—469 მან., მეორისა—367 მან. 50 კ. (აიწია 1 მან. 50 კ.) და მესამისა—318 მან. 50 კ. (აიწია 50 კ.). სხვა ცვლილება არ მომხდარა.

✦ **ტფ. ქალაქის თვითმმართველობის მოსამსახურეთა საეკონომიო საზოგადოების** წესდება გუბერნატორმა დაამტკიცა. საზოგადოების წევრთა საერთო კრება ამ დღეებში მოხდება თანამდებობის პირთა ასარჩევად.

✦ **გლეხთა ვალდებულობის მოსპობის გამო.** 9 დეკემბერს, საღამოს, საქართველოს ეგზარხოსის ბინაზე საგანგებო კრება მოხდა სასინოდო კანტორის წევრთა მონაწილეობით. კრებამ მსჯელობა იქონია იმის შესახებ, თუ როგორ გამოუცხადოს და განუმარტოს ხალხს 20 დეკემბრის კანონი, რომელიც გლეხთა ვალდებულობის მოსპობას შეეხება.

ქუთაისი

✦ როგორც საზღვარ-გარეთიდან იტყობინებიან—იქ აბრეშუმის გახჭობილ პარკზე ფასებმა საგრძნობლად აიწია.

✦ 7 იანვარს ქალაქის გამგეობაში მოხდა საჯარო ვაჭრობა ხიდებისა და სასწორების გასაცემად. გაიცა ხიდები 18,000 მ., სასწორები 3,700 მანეთად.

✦ მორიგი სხდომა ქუთაისის ქალაქის საბჭოსი მოხდება 15 იანვარს.

✦ წარსული წლის აპრილში პეტერბურგის პსიხო-ნევროლოგიურ ინსტიტუტში გიორგი მეფარიშვილს წაუკითხავს რუსულად რეფერატი შემდეგ თემაზე: „დეტერმინიზმი“. ამ რეფერატს დიდი ინტერესი და ხანგრძლივი კამათი გამოუწვევია დამსწრეთა შორის. პროფესორ ს. ო. გრუზენბერგსაც გრძელი სიტყვა უთქვამს ამ რეფერატის გამო. რეფერენტი მადლობითა და ტაშის ცემით დაუჯილდოვებიათ.

✦ დაბა ზესტაფონში მოჰკლეს ბოქაულის თანაშემწე სვანიძე. სვანიძე ბუფეტიდან გამოუხმიათ ჟანდარმებს რაღაც ოქმზე ხელის მოსაწერად. ბაქანზე მას შეუნიშნავს ვიღაც უცხო კაცი და უკითხავს ვინაობა. იმასაც უთქვამს, მე აქვე ვმსახურობ ერთ ექსპორტების კანტორაშიო, წამობძანდით და გაიგეთო. სვანიძეს თავი დაუნებებია მისთვის და წასულა საქმეზე. ცოტა ხანს შემდეგ მიმავალ სვანიძეს უკანიდან მივარდნია ბოროტ-განმზრახველი, რამდენჯერმე დაუხლია რევოლვერი და იქვე მოუკლავს.

✦ ქალ. ქუთაისის ღალის ზედამხედველი აცხადებს, რომ თუმცა ამ იანვრის 7-ს შესრულდა ვადა ბინებსა და მობინადრებზე განცხადების შემოტანისა, მაგრამ თებერვლის პირველამდე ამ განცხადების შეტანა კიდევ გაგრძელდება, წინადადებას აძლევს, ღალის საქმე გაასწორონ, რომ დაგვიანებისათვის ხუთ თუმნამდე ჯარიმა არ გადახდეთ. ღალის ზედამხედველი ამგვარადვე აფრთხილებს ვაჭრებსა და მწარმოებელთა. კ.

✦ წ. კ. გ. ს. ქუთაისის განყოფილებამ თავის სამკითხველოებისა და ბიბლიოთეკების თვალყურის მდებლად მოიწვია ბ. დოლაბერიძე.

✦ გუშინ ადგილობრივ სატუსაღოდან ტყვეები გაიქცნენ, პოლიცია და ჯარი ფეხზე დადგა. დილიდან ძებნა-ჩხრეკა იყო ქალაქსა და მის მიდამოში, დაწვრილებით ცნობები ჯერ არ არის.

✦ ბათომის ქალაქის გამგეობას სამჯერ ჰქონდა სხდომა ქალაქის სკოლებში სამოსწავლო პროგრამის შეცვლის გამო. ქალაქის გამგეობამ შუამდგომლობა აღძრა ნამესტნიკის წინაშე, რომ მის მიერ დამტკიცებული 1881 წ. სამოსწავლო გეგმა დარჩენილ იქმნეს ძალაში.

ბათომი

✦ ბათომში 14 იანვარს ჩვეულებრივი საღამო გაიმართება. საღამოდან შემოსული ფული წ. კ. საზოგადოების იქაურ განყოფილების სკოლას მოხმარდება.

✦ წვრილი კრედიტის ინსპექტორს ჯაფარიძეს განუზრახავს სვანეთში წვრ. კრედიტის საზოგადოებათა გახსნა.

სოფლად.

✦ **ს. ჩუმლაყი** (ქიზიყი). 7 იანვარს დილის რვა საათზე ალექსი სოლომონის ძე ჯერელაშვილმა **თოფით მოჰკლა** თავისი ძმა მიხა. მიზეზი ისა ყოფილა, რომ უკანასკნელი მკვლელს სთხოვდა თავის ხვედრ მამულს. მოკლული მიხა ჯერელაშვილი არეულობის დროს ციმ ქვეყანაში იყო გაგზავნილი. ეს ორი წელიწადია რაც დაბრუნდა სახლში. მკვლელი ალექსი ჯერელაშვილი შეიპყრეს.

რედაქციისაგან

„სახ. გაზ.“ 793 ნომერში ფოთიდან მოწერილ ამბავში სამწუხაროდ, უყურადღებობის გამო, დაიბეჭდა ცნობა შესახებ ფოთის ქალაქის მოადგილის კანდიდატად წამოყენებულ იასონ ვარადებულის ძე აფაქიძის შესახებ, რომელსაც ჩვენს გაზეთში ადგილი არ უნდა ჰქონოდა. [illegible] ლია ი. აფაქიძეს ასახელებენ [illegible] თში კანდიდატად, მაგრამ მისი მამის ვარადებულ აფაქიძის შესახებ ცნობა სულ უადგილოდ არის მოყვანილი. ამასთან თვით ცნობა თავადი ვარადებულ აფაქიძის შესახებ სიმართლეს არ შეეფერება, რადგან ის სულ სხვა საქმეზე არის მიცემული პასუხის გებაში და მისი პროცესი ჯერეც არ გათავებულა.

რედაქცია სწერს, რომ ამ გვარი შემცდარი ცნობა დაიბეჭდა მის გაზეთში.

სასამართლო.

ტაგიევის საქმე.

10 იანვარს ტფილისის სამოსამართლო პალატაში დანიშნულია განსახილველად ფრიად საინტერესო სააპელაციო საქმე ჰაჯი ზეინალ აბდინ ტაგიევისა, იმის შვილის სადიხ ზეინალოვისა, ბაქოს მდაბიო მოქალაქეთა: ჰასან აღა ჰაჯი სულეიმან ოღლი ჰასანოვისა, მეხთი ჯაფარ ოღლი ჯაფაროვისა და მამედ რიზა ჰაჯი ალი ყული ოღლი. ტაგიევისა, აგრეთვე პოლკოვნიკ მირზა ბაბახანოვისა, რომელთაც ბრალად ედებათ, რომ 1911 წლის 16 მაისს, ბაქოში, პირველის ბინაზე, ერთმანეთთან წინასწარ შეთანხმებით, დიდიხნის განმავლობაში ინჟინერ ბებუთოვსა სცემდნენ სხვა და სხვა ადგილას, ამ ცემისაგან ბებუთოვს რამდენჯერმე ჰკარგავდა გონებას და იატაკზე ეცემოდა გულ-შეღონებული, თოკით უკრავდნენ მას ხელებს და შეკრულ-შებოჭვილს კვლავ სცემდნენ მუშტებით და ფეხსაცმელების ქუსლებით, აფურთხებდნენ პირში, სახეში, იატაკზე აწვენდნენ და ისე სცემდნენ, რის შედეგიც ის იყო, რომ ბებუთოვს მრავალ ადგილას დალილავებული ხორცი აღმოაჩნდა და ნიკაპიც გაჩეხილი ჰქონდა. ბოლოს ნაცემი ბებუთოვი მის დასამცირებლად და შესარცხვენად აჩვენეს ტაგიევისა და ბებუთოვის ცოლებს.

პირველად ეს საქმე ბაქოს ოლქის სასამართლოში გაირჩა. აქმოწმეების ჩვენებით გამოირკვა, რომ 16 მაისს ტაგიევის ცოლმა საუზმის დროს უთხრა ქმარს, მეარშიყებაო. ტაგიევმა მაშინვე შეკრიბა ზემოდ აღნიშნული დანარჩენნი ბრალდებულნი რომელთანაც ითათბირეს იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა დაესაჯათ ბებუთოვი. როდესაც მონაწილეობის მიღებაში ყველანი დასთანხმდნენ, ტაგიევმა ბებუთოვს წერილი მისწერა სახლის შესაკეთებლად მკირდები და მოდიო. ინჟინერი ბებუთოვი თაგიევს ემსახურებოდა). ბებუთოვმაც ცოლს აჩვენა წერილი და ტაგიევის სასახლისკენ გაემართა. კიბის თავზე მას თითონ თითონ ტაგიევი გამოეგება და უთხრა

დიმიტრი ყიფიანი

(ცხოვრების, აზროვნების და მოღვაწეობის მატიანე *)

კარი II.

ა.

1834 წელს დიმიტრი ყიფიანი მიემგზავრება რუსეთში, ქ. ვოლოგდაში. იქ იყო გადასახლებული, უკეთ ვსთქვათ, სამსახურში ჩარიცხული. დიმიტრის სულიერი განწყობილება გადასახლებულის სულიერ განწყობილებას არ ჰგავდა ჩვენ უკვე ვიცით, რომ მას პოლიტიკური ბრძოლა არ აინტერესებდა, რომ იგი შემთხვევითი მსხვერპლი იყო „შეთქმულობისა“. მართალია, ჩვენში დამყარებული წესები არ მოსწონდა, მაგრამ რუსეთისადმი ღალატი ფიქრადაც არ მოსდიოდა. რუსეთს ჩააბარეს საქართველო ქართველმა მეფეებმა (ასე სწამდა დიმიტრის). რუსმეფეებმა მიიღეს საქართველო თავიანთ ქვეშევრდომობაში. ეს უკვე საკმარისია უსაზღვრო ერთგულების განმტკიცებისათვის მართალია, წესები არ ვარგა, ხალხიც უკმაყოფილოა. ხოლო ეს „უვიცი ტიტულიარნი სოვეტნიკების“ ბრალია. უმაღლესი მმართველების განზრახვანი კი ყოველთვის არიან და იქნებიან კეთილნი. აი დოგმა, რომელზედაც იმ თავითვე იდგა დიმიტრი ყიფიანი და რომელსაც არ ღალატობდა სიცოცხლის განმავლობაში. უსამართლო მოხელეებთან ბრძოლა და ერთგულება უმაღლეს მთავრობისადმი—აი ჩანასახი პოლიტიკური პროგრამისა, რომელსაც ანხორციელებს დიმიტრი თავის სამსახურის პირველ დღიდამვე.

ვოლოგდაში ჩარიცხეს გუბერნიის მმართველობაში. „ვოლოგდაში, მიღებულ ჩემს შესახებ ქაღალდის წყალობით, ამბობს დიმიტრი, ზოგიერთნი ისე მიყურებდნენ, როგორც ნადირს, რომელიც იკბინება. თუმცა მეორეთა თვალშიაც ნადირი ვიყავი, მხოლოდ ნადირი ჭაბუკი და სამხრეთიდან მოსული, რომელსაც მოფერება ესაჭიროებოდა. მაგრამ მე ისე გულმოდგინეთ შევუდექი ჩემს სამსახურს, რომ გუბერნიის სამმართველოში დილა-საღამოობით დავდიოდი. და ყურადღებას არ ვაქცევდი არც იმათ, ვისაც ჩემი ეშინოდათ, არც იმათ, ვისაც ჩემი მოფერება სწადდათ. ვმუშაობდი და სამი წლის განმავლობაში გუბერნიის მმართველობის მდივნის ხარისხამდე მივაღწიე.“ უფროსები ძლიერ აფასებდნენ დიმიტრის გულმოდგინეობას და ბეჯით მოხელის წინ-წაწევას ცდილობდნენ. უნდა ვსთქვათ, რომ გულმოდგინეობის გარდა, დიმიტრის ქართველობისთვიასაც ჰქონდა მნიშვნელობა, რომ პატივცემით ეპყრობოდნენ. უშიშრობა, გამბედაობა და გულახდილობა დიმიტრის ხასიათისა თვალსაჩინო ხდებოდა რუსეთის მიყრუებულ პროვინციის დაბეჩავებულ მოხელეთა წრეებში. აი ერთი მაგალითი, რომელსაც სხვას არ აპატიებდნენ, დიმიტრის კი სახელი გაუთქვა. ერთმა მოხელემ, ერთის ხარისხით წინ მდგარმა, შეიძულა რაღაც მიზეზის გამო ჩვენი დიმიტრი. იქნებ შურიც ამოძრავებდა. დააბეზღა გუბერნატორთან, მეათე კლასის ჩინოვნიკმა ყიფიანოვმა (ყიფიანოვს ეძახდნენ ვოლოგდაში) თავი არ დამიკრა და შეურაცყოფა მომაყენაო. „ერთხელ, გვიამბობს დიმიტრი თავის „მოგონებაში“, გუბერნატორმა შინ დამიბარა. მეუბნება:

— „ასეთები ხართ ახალგაზდა კაცები. ზომა აღარ იცით, ცოტაოდენ თავისუფლებას რომ დაინახავთ.

გაშტერებული უყურებ და არა მესმის-რა.

— რას მიყურებთ უმანკო თვალებით? თქვენ ნება მიეცით თქვენს თავს და უზრდელად მოექეცით გუბერნიის სამმართველოს „სოვეტნიკს“.

გულიგადამიბრუნდა და ვუპასუხე:

— ნება მიბოძეთ ვაუწყო თქვენს აღმატებულებას, რომ ქართველი გახლავარ. ქართველს რასაც გინდათ დააბრალებთ, მაგრამ უზრდელობას ვერ დასწამებთ.

— მაშ რა არის რომ შემომჩივლა ნაპენინმა, რომ მმართველობაში შემოსვლის დროს თავი არ დაუკარით?

— თუ მართლა ესე მოხდა, მერწმუნეთ, თქვენო აღმატებულებავ, რომ ამ გვარი განზრახვა არ მქონდა.

— შემომჩივლა და მეც დავპირდი, რომ ბოდიშს მოიხდით მისს წინაშე. ასედაც მოიქცევით. ჩემი გულისთვის მოიქცევით ასე.

— ასე შემიძლიან მოვიქცე მხოლოდ როგორც თქვენი ბრძანების აღმასრულებელი.

Ну, ну!..

მიველ ნიპენინთან.

— გუბერნატორის ბრძანებას ვასრულებ და ბოდიშს ვიხდი, თუმცა ვერ დაგიმალავთ, არ ვიცი, რის გამო.

— ჰო, არაფერი, დავივიწყოთ ყოველივე.

ამ შემთხვევის შემდეგ რამდენიმე ხანს ლაპარაკი იყო ვოლოგდაში იმის თაობაზე, თუ როგორ იხდიან ბოდიშს ქართველები. (какъ извиняются грузины)!

როგორც ვსთქვი, დიმიტრი მალე წასწიეს და დანიშნეს კანცელარიის გამგედ (правитель канцеляріи). მაგრამ ამისათვის საჭირო იყო უმაღლესი მთავრობის დამტკიცება. პასუხის მოსვლამდე იგი მაინც ასრულებდა ამ თანამდებობას. მაგრამ ბოლოს გამოირკვა, რომ შინაგან საქმეთა მინისტრი, გრაფი ბლუდოვი წინააღმდეგი იყო დამტკიცებისა. იგი უგზავნის საიდუმლო ქაღალდს ვოლოგდის გუბერნატორს, საცა, სხვათა შორის, ამბობს: „მაქვს პატივი ვაცნობო თქვენს აღმატებულებას, რომ თუმცა თანახმად თქვენის წარდგენისა, ყიფიანოვი სამსახურში გულმოდგინეა და კარგის ყოფა-ქცევისაა, მაგრამ რადგან იგი უმაღლესს ბრძანებით არის გამოგზავნილი ვოლოგდაში, როგორც დასჯილი ერთს სამხედრო სახელმწიფოებრივ საქმეში მონაწილეობის მიღებისათვის (въ наказаніе за прикосновенность) და ვოლოგდაში პოლიციის მუდმივ და საიდუმლო ზედამხედველობის ქვეშ იმყოფება, ხოლო რადგან სამოქალაქო გუბერნატორების კანცელარიებში გროვდება და სწყდება ყველა საიდუმლო საქმეები, რის გამოც კანცელარიის მმართველად უნდა იყოს არჩეული იმისთანა მოხელე, რომელიც, ნიჭისა და გულმოდგინეობის გარდა, ცნობილია როგორც სრულიად კეთილსაიმედო, რომელსაც მთავრობას მისდამი ნდობის გამართლება შეუძლია —ამიტომ არა ვსთვლი შესაძლებლად, რომ თქვენს კანცელარიაში დაინიშნოს მე-10 კლასის ყიფიანოვი იმ დრომდე, სანამ მთავრობა არ ახსნის საიდუმლო ზედამხედველობას

შინაგან საქმეთა მინისტრი, სტატს-სეკრეტარი ბლუდოვი.“

დედ-მამა ჯერ კიდევ ცოცხალი ჰყავდა. კარგად იცოდა, რა მოუთმენლად ელოდებოდნენ მის დაბრუნებას. ყველანი სიყვარულით იგონებდნენ. 1834 წელს დედა სწერდა ვოლოგდაში: „..სიცოცხლეო ჩვენო, გენაცვალოს მშობელი დედა, წიგნს ნუ დაგვაკლებ... ჩემო სიცოცხლე და თვალის ჩინო, პატარა ბატკანო კაპიტანო. კაპიტნის დედებმა როგორ-ღა დაგკოცნონ და ლაგეკოწონ, პაწაწა ულვაშებზე გაკოცოს, ლამაზ თვალებზე გაკოცოს, ლამაზ ტუჩებზე გაკოცოს და ფუნჩუჩა ხელებზედაც დაგკოცნოს ორმა დედამა მარია ივანოვნამ (დედობილი) და ბარბარე ქაიხოსროვნამა. მამაც ტრფიალებით გაკოცებს სოსია მოგვიკითხე და როგორ შენ გუნებით გემსახურება მოგვწერე... მამამ მოგვწერეო, როგორ მიგიღესო, ან რა სამსახურში გაგაწესო, და ან რა უბანში გაქვს სახლიო, ან როგორ მოგწონს ყველა წვრილებით მოგვწერეო. შენმა მოსამსახურეებმა ხელს გაკოცეს. —თებერვლის ე-სა წელსა ჩყლდ. „ამგვარი წერილების მიღება სასიხარულოც იყო დიმიტრისთვის, დამაღონებელი, კაეშნის აამღძვრელიც გული შინისკენ იწევდა. 1837 წლამდე ითმინა. ამ დროს კი, როდესაც შინიდამაც სწერდნენ, შენი მოსვლა სანატრელია ჩვენთვისაო, შუამდგომლობა აღძრა დაბრუნების თაობაზე.

ერთ საფეხურიდამ უკანვე გადააყენეს დიმიტრი ყიფიანი. დაწინაურებას არავისა სთხოვდა. თითონ წასწიეს. მერე კი ისევ უკან დააბრუნეს. დიმიტრის ეწყინა, თუმცა წყენა არავის გაუმჟღავნა. ხოლო ამ ამბის შემდეგ ვოლოგდაში გული აღარ უდგებოდა. იფიქრა, მოდი პეტერბურგში წავალ. იქ აღარ შემხუთავენო. მაგრამ პეტერბურგში წასვლა არც ისე ადვილი იყო. გუბერნატორს სთხოვა, გუბერნატორმა პეტერბურგში აცნობა. იქიდან იგივე ბლუდოვი სწერს გუბერნატორს, ხელმწიფეს მოვახსენე და მკითხა „რა საჭიროებისათვის დასჭირდა ყიფიანოვს პეტერბურგში წამოსვლაო“. ამაზე დიმიტრი ყიფიანმა რაპორტით აცნობა გუბერნატორს, რომელნიც შეეკითხა მას. „პეტერბურგში ადგილის საძებნელად მინდა წასვლა, რათა იქ მთელი ჩემი ჯანი და უქვეშევრდომილესი გულმოდგინეობა შევწირო მის იმპერატორობითი დიდებულების სამსახურს, რათა ამითი ცოტათი მაინც დავიმსახურო ხემწიფე იმპერატორის ჩემდამი წყალობაო“. რაპორტი გაგზავნეს მინისტრთან. ბლუდოვის პასუხიც მალე გაჩნდა. სამხედრო მინისტერმა, გრაფ ჩერნიშოვმა მაცნობაო, რომ ხელმწიფე იმპერატორმა ნება დართო ყიფიანოვს 28 დღით პეტერბურგში მოსვლა, ხოლო „მისმა დიდებულებამ კეთილი ინება და უმაღლესად მიბძანა ეუწყოს ყიფიანოვს, რომ დედა-ქალაქში მისი განწესება სამსახურში ვერ მოხერხდებაო“.

ასე რომ პეტერბურგში წასვლაც მოუხდა. და ახლა სამშობლოში დაბრუნებაზე იწყო ფიქრი დიმიტრიმ. იმავ წლის სექტემბერშივე მიაწერინა გუბერნატორს: „პეტერბურგში წამოსვლის შესახებ ნებართვა გადავეცი ყიფიანოვს. მან მიიღო ეს როგორც მოწყალეობა მისდამი მონარქისა (принялъ какъ монаршую милость). მაგრამ ყიფიანოვს შინიდან სწერენ, შენ ხარ ჩვენი შემნახველი იმედი ეგებ წამოსვლის ნება მოქცეთო. საქართველოს მთავარმართებელი როზენიც წინააღმდეგი არ არის, რომ ყიფიანმა ტფილისში განაგრძოს სამსახურიო. ამასთან ვგზავნი მის „სამსახურის ფურცელს“ (формулярный списокъ). და მოგახსენებ, რომ მოხელე დიდად ნიჭიერია და საგებო ყოფაქცევისაო“.

ნებართვა მალე გამოვიდა. და ყიფიანი 1837 წ. ისევ სამშობლოს დაუბრუნდა.

(შემდეგი იქნება)

არჩილ ჯორჯაძე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

იატაკი დაზიანებულია და შეკეთება უნდაო. გაატარა სადარბაზო ოთახი, შემდეგ სხვა ოთახები და საწოლ ოთახში შეიყვანა. აქ კი სხვა და სხვა ოთახებიდან გამოვიდნენ ყველა ბრალდებულნი და დაუწყეს მას ცემა.

საოლქო სასამართლომ ყველა ბრალდებული დამნაშავედ იცნო და სასჯელთა კანონ. დებულებათა 1489 მუხლის ძალით მიუსაჯა: ყველა ბრალდებულს ყოველივე ღირსების ახდა და პატიმართა გამასწორებელ რაზმში გაგზავნა: დ. ისტვ. სტატ. სოვ. ჰაჯი ზეინალ აბდან ტაგიევს ორის წლის ნახევრით, დანარჩენთ კი ორ-ორი წლით. ეს განაჩენი ბრალდებულთ ტფილისის სასამართლო პალატაში განასაჩივრეს.

თაგიევისა და სხვათა საქმე.

სამოსამართლო პალატაში ბრალდებულთ იცავენ ნაფიცი ვექილები; კაზარინოვი, ზამისლოვსკი, ბიკოვი, ვანსოვიჩი და ჩაკალინკი. მომჩივნის მხრით არიან: ნაფ. ვექ. ბარათაშვილი და ნაფ. ვექ. თან. გულისაშვილი.

დილიდანვე სასამართლოს დარბაზი ხალხით გაივსო. დამსწრეთ ბილეთებით უშვებენ.

პალატის სხდომა დაიწყო დილის 10 საათზე და 50 წუთზე. თავმჯდომარეობს ბ. ორლოვსკი, წევრებია: უთნელიშვილი და შჩურასი. ბრალმდებელია ბ-ნი კოროლიოვი. სასამართლოში გამოცხადდნენ: ბრალდებულნი სადიხა ზეინალოვ თაგიევი, გასან ალა გაჯი გასანოვი, მეხთი ჯაფარ ოღლი ჯაფაროვი და პრინცი მინსურ მირზა კაჯირი. თითონ გაჯი ზეინალ აბდინ თაგიევი, სასამართლოში არ გამოცხადდა. არ გამოცხადდა აგრეთვე თითონ დაზარალებული ბებუთოვი, არ გამოცხადდა, მაგრამ დეპეშა გამოჰგზავნა, რომელშიაც განაცხადა: სასამართლოში ფრიად საყურადღებო საბუთების წარმოდგენა მინდა, მაგრამ ავადმყოფობის გამო ვერ დავესწრები, და საქმის განხილვა სხვადროისათვის გადასდევითო. ავადმყოფობის მოწმობას ბებუთოვი ფოსტით გზავნის.

ბრალმდებელის აზრით ეს დეპეშა პალატამ მხედველობაში არ უნდა მიიღოს, რადგან ბებუთოვი სასამართლოს არ გამოუწვევია. მაგრამ შუამდგომლობს მას ბებუთოვის გამოწვევას, თუ პალატა საქმის განხილვის გადადებას მოისურვებს.

დამცველები თხოულობენ საქმის განხილვას, რადგან ბებუთოვმა ყველაფერი სთქვა, რაც საჭირო იყო, და მისი ჩვენება, ოქმებში ჩაწერილი, ნათლად არკვევს საქმეს.

დაზარალებულის ვექილი გულისაშვილი უერთდება ბრალმდებელის აზრს. სამოსამართლო პალატამ მოკლე თათბირის შემდეგ უარჰყო ბებუთოვის შუამდგომლობა, და დაადგინა საქმე ეხლავე განხილულ იქმნას შემდეგ სასამართლო პალატის წევრი შჩერასი კითხულობს მოხსენებას.

მოხსენების კითხვა 1½ საათამდე გაგრძელდა. შემდეგ მოწმეებს ჩვენება ჩამოართვეს და პალატამ შეიმუშავა კითხვები, რომელზედაც ექსპერტებმა უნდა უპასუხონ. დაწვრილებით მოწმეების ჩვენებას ხვალ დავსტამბავთ). საღამოს 5 საათზე სხდომა შესწყდა და საღამოს 8 საათისათვის გადაიდო.

კრიტიკა და ბიბლიოგრაფია

„წყარო" (№ 1)

მრავლის მხრივ არის საყურადღებო ახალი წელი. განსაკუთრებით საინტერესოა მით, რომ ჩვენ ვცდილობთ ანგარიში გაუწიოთ წარსულ წელს, ჩვენს წარსულს საზოგადოებრივ მუშაობას და საქმიანობას. ეს გადახედვა წარსულისა იმედებს გვიღვიძებს, რომ საზოგადოებრივ საქმიანობის სხვა და სხვა ნაკლულოვანებანი მომავალში იქნება გასწორებული, რომ შეგნებულად და მეტის ენერგიით დავიწყებთ მუშაობას.

და მერე ტრადიცია საზოგადო მწერლობისა: ახალ წელს მოგვაწოდოს მთელი წარსულ წლის ნიშნობლივი ქრონიკა და კრიტიკა, სიმბოლო მომავალისა და სახელმძღვანელო დირექტივები ყოველდღიურ საქმიანობაში—დიდად საგულისხმიეროდა ხდის საახალწლო გამოცემას.

თუ ეს ითქმის ძველ ჟურნალ-გაზეთებზე—რომელსაც უკვე გამოუთქვამთ თავიანთი აზრი საზოგადოებრივ ცხოვრების სხვა და სხვა საკითხებზე—მით უმეტეს ითქმის სრულიად ახალ ჟურნალზე, ახალ მოღვაწეებზე, რომელნიც პირველად იწყებენ მუშაობას, რომელნიც ახალ წლიდან კისრულობენ საზოგადოებრიობის ჭაპან-წყვეტას,

ახალი ხალხი, ახალი წელიწადი... მოსალოდნელია ახალი სიტყვა, ახალი აზრები, ძველის გადაშინჯვა, შეცდომების აღიარება და ახალ მძლეთა მძლე პრინციპებით ორიგინალურად წარმოება ჩვენი კულტურის განვითარებისა...

ი ამ აზრებსა და იმედებში ვიყავით გართული, როდესაც დილით ადრე პირველ იანვარს მივიღეთ ბაქოში გამოსული ახალი საახალწლო საპოლიტიკო-სალიტერატურო ჟურნალი—„წყარო".

გადავხედეთ, გადავფურცლეთ ჟურნალი. სუფთა ქაღალდზე, აუკინძავ თექვსმეტ გვერდზე სულ რამდენიმე პირი მოკალათებულა, ერთად-ერთი ხეირიანი წერილი—მოწინავედ გაშვებული—მხოლოდ იმას გვიმტკიცებს, რომ ბაქოს ქართველობა ქართულ ეროვნულ საქმეს ეწევა და რომ ეს კანონიერია. მტკიცება სერიოზულად სწარმოებს, მაგრამ რა დასამტკიცებელია. ასეთი ფინალი, როდესაც ამას არავინ უარჰყოფს? ხოლო რაც თავი და თავია, რასაც ჩვენ აუცილებლად მოველოდით, სახელდობრ ისა, თუ რისთვის შეკავშირებულა ეს ახალი ძალები, რა მოუწადინებია, რისთვის, რა გზით, რა საშუალებით და სხ. ყველა ეს მართლა საინტერესო კითხვები აღძრულიც არ არის. არა სჩანს მრწამსი, პრინციპები და გეგმა მოქმედებისა.

ახალწელიწადს განა ასეთი გამოურკვევლობა შესაწყნარია?

ხშირად ხდება, გაზეთი თამამად ვერ ამხელს თავის მრწამს, თავის სამუშაო გეგმას. თვით შინაარსი ხდება მეტყველი უმეტყველებისა, მაგრამ, აბა, ნახეთ ამ ქხრივ ეს ჟურნალი!

1912 წელს, მრავალი საკითხი აღიძრა და გადაიჭრა ცხოვრებაში. კერძოდ საქართველოსა დ კავკასიის ცხოვრებაში 1912 წ. დაუვიწყარი და ღირსაღსანიშნავი იქნება. მთელი ორმოცდაათი წელიწადია, რაც მთელი ჩვენი საზოგადოება ოცნებობს და იბრძვის ბატონ-ყმობის ლიკვიდაციაზე, მთელი ოცდათხუთმეტი წელია, რაც ყოველი ქართულ-სომხურ-თათრული დაწესებულებანი დ საზოგადოებრივი ჯგუფები იბრძოდნენ უმაღლეს სასწავლებლისათვის. დიაღ, 1912 წელმა მოგვცა ყოველივე ესა, გაჰყავთ აგრეთვე კახეთის რკინის გზა, სიღნაღიდან-ბაქომდე, რასაც ჩვენთვის დიდი მნიშვნელობა აქვს და რაზედაც ერთიანად თავს იტეხს ქართული მწერლობა, მაგრამ „წყარო"ს მკითხველი ვერაფერს გაიგებს ამაებზე. ჯერ კიდევ არ შემშრალა მელანი დრ.-ვად. ინსტიტუტის გამანადგურებელ ქაღალდზე, რომლის ხეირიანად წარმართვა ყოველ ჩვენთაგანის მოვალეობაა, რისთვისაც უნდა ვიკვლევდეთ მის ყოველ ასავალდასავალს და რომელზედაც ყოველი ქართული გაზეთი კვლევა-ძიობს—გამოუკლებლივ ისეთ სპეციალურ ჟურნალისა, როგორიცაა „სასოფლო გაზეთი" (№ 6) და აი ამ დროს მხოლოდ „წყარო"-ში არა მოიპოება რა. აბა ხიზნები, ერობა, პრესსა, რკინის გზა, სკოლა, სათათბირო, ჩვენი დეპუტატები, ბალკანეთი, ევროპა—ამაებზე ხომ სიტყვაც არაა დაძრული.

ნუ თუ არაფერია ამ ჟურნალში? არის ბატონებო. ხელმოუწერელი წერილები ორია ჟურნალში. ერთი საახალწლო, მეორე მკითხველთადმი. მისალოც წერილში არ იფიქროთ ნახოთ კონკრეტიულად ჩამოყალიბებულ-ჩამოთვლილი მისალოცი სურვილები—რომლებიც სჭვრეტდეს რედაქციის სულსა და გულს, არა, საზოგადო საქმისადმი სიყვარულით იყავი გამსჭვალული ჩემო მკითხველოო. აი მხოლოდ ეს საბრალო ტრაფარეტი. და მერე ვინ არ გინდა არ მოაქციოთ ამ ტრაფარეტში. ხოლო, დალაგებით, რაში იხატება ეს საზოგადოებრივობისადმი სიყვარული და სხვ. ეს ალაჰმა უწყის. დიაღ, ეს პირდაპირ ბალღის ნაწარმოებს მოგვაგონებს, რომლის ჩაწერა მესამე კლასის მოწაფის რვეულში თუ შეიძლება.

მეორე წერილსაც—მკითხველთადმი ასეთი ბავშვური ჩხირ-კედელაობის დაღი აზის. მცირე წერილი რიხითაა ნაწერი და ეხება მწერლობას. მაგრამ არ იფიქროთ აქ ნახოთ კრიტიკა ჩვენი პრესისა და საფუძველნი კვლევა-ძიებისა, არა, წერილი რედაქციისა—რაიცა სწორედ საკვირველია—მხოლოდ იმაზეა დაფუძნებული, რომ „ჩვენი რედაქციების უმეტესი ნაწილი ორიოდე პირის მონოპოლიად გადაქცეულა. აქ, ამ თავიანთ სიმაგრეში ისე მაგრად აქვთ ჩაკეტილი კარები, რომ მათი კალება და შიგნით შესვლა მხოლოდ „რჩეულთა" ბედნიერებას შეადგენს..." და ამას ამბობენ არა მარტო „სახალხოზე", არა მარტო „კლდე"-ზე, არამედ „თემზე", „მერცხალზე" „სასოფლო გაზეთზე", „შრ. კავშირზე" „იმერეთზე" და სხ.

არ გეცინებათ, მკითხველო, რომ რედაქციებიდან გამოგდებული მწერალი ასე რიხით სწერს და თავის ყოვლად უშინაარსო ჟურნალით ფიქრობს ჩვენი მწერლობის გამდიდრებას?

სამაგიეროდ ჟურნალში ერთი ვეებერთელა წერილია ნიცშეზე და მეორე ასეთივე ვეება მოთხრობა. ამაებზე არას ვიტყვით. დეე მათი ავტორების ავტორიტეტები იყვეს მათი გამამართლებელი, მაგრამ ჟურნალის განყოფილებამ—თეატრი და ხელოვნება—ძლიერ დაგვატკბო.

ისმინეთ თეატრალებო და ისწავლეთ რეცენზენტებო:

27 დეკ. ბაქოში სალიტ. საღამო გაიმართა... ვოდევილში ყველანი თავ-თავიანთ ალაგას იყვნენ, თუმცა ზოგს როლის უცოდინარობა ეტყობოდა, **მარა, საერთოდ, არაუშავდა რა.** ითამაშეს აგრეთვე—დალატი-სარჟი. ზოგიერთი მოთამაშე აქაც სუსტობდა როლის უცოდინარობით, მაგრამ **არც ამას უშავდა რა.** განა ამის შემდეგ ამ ჟურნალზეც რომ ვთქვათ: მართალია ჟურნალი უშინაარსოა, მაგრამ „საერთოდ არა უშავსრა"—ვასაკვირალი იქნება?

ვუსურვებთ ჟურნალს მეტ სიფრთხილეს და სერიოზულობას, თორემ პირველ ნომრის ავლა-დიდებით შორს ვერ წავალთ...

თევდ. ღლონტი.

ქიზიყის ამ-ბარბი

იანვრის 4-ს, სოფელ ქვემო-მაჩხაანში სამრევლო სკოლის მოწაფეთათვის გაიმართა საბავშვო სალიტერატურო დილა. დილამ დიდ ძალი საზოგადოება მიიზიდა, განსაკუთრებით მრავლად იყვნენ შეგირდების მშობლები. დილა სამის განყოფილებისაგან შესდგებოდა.

რჩეულ ლექსების გარდა, რომელნიც პაწაწა შეგირდებმა მშვენივრად, შეგნებით და გრძნობით წაიკითხეს, პირველი და მესამე განყოფილებაში პატარ-პატარა საბავშვო პიესები—„დაიფიცე" და „ზრდილობის გაკვეთილი"—მათ მიერვე იქმნა შესრულებული.

პატარა მოსწავლენი დახელოვნებული სცენის მოყვარენი გეგონებოდათ, ისე შეგნებით წარმოადგინეს ეს პიესები. განსაკუთრებით კარგად შეასრულეს თავიანთი როლები მარგალიტა მენთეშაშვილმა, ელენე ბრეკაშვილმა და შაშა მახარობლიშვილმა.

საუკეთესოდ კაიკითხეს ლექსები სხვათა შორის ანნა ქუქულაშვილმა, ნადია ჯანყარაშვილმა და ელენე მენთეშაშვილმა.

ბოლოს იოსებ დაროშვილმა გრძნობით წაიკითხა აკოსპირელის ლექსი „ჩემი სიმღერა".

დასასრულ ბავშვების საერთო სიმღერა და ცეკვა გაიმართა, რამაც საზოგადოება გაამხიარულა, განსაკუთრებით შეგირდების მშობლები, რომელთა სიამოვნებას და მადლობის გრძნობას საზღვარი არა ჰქონდა.

დიდის მადლობის ღირსია ამ ქალების სკოლის მასწავლებელი ქალი ელო შანშიაშვილი, რომელიც ყოველს წელს არ ზოგავს თავის ძალღონეს, დროს, რათა თავის პატარა შეგირდებში გააღვიძოს სიყვარული და ხალისი ჩვენის საბავშვო ლიტერატურის შესწავლისა და კითხვისა.

წინა ღამეს ამავე სოფლის სამინისტრო სასწავლებლის შეგირდებისათვის შობის ხე იქმნა გამართული, სალიტერატურო საღამოთი. დასასრულ შეგირდებს ხილი და ნივთები დაურიგეს და დიდად ნასიამოვნები დაიშალნენ.

იანვრის 5-ში შუადღისას, მოხდა ქვემო-მაჩხაანის სასოფლო ბანკის (წვრილ კრედიტის) ამხანაგობის წევრთა საზოგადო კრება წლიურ ანგარიშის განსახილველად და გამგეობის მესამე ახალი წევრის ამოსარჩევად.

კრებამ, რომელსაც ამხანაგობის წევრთა ორი წილი დაესწრო, თავმჯდომარედ ერთხმად წევრად ახლად ჩარიცხული მღვდელი ეგნატე მენთეშაშვილი ამოირჩია და შეუდგა წლიურ ანგარიშის განხილვას.

ქვემო-მაჩხაანის სასოფლო ბანკმა თავისი მოქმედება 1912 წლის ოც მაისიდან დაიწყო—პირველად თუ 20 წევრის მეტი არ მოეპოვებოდა ამ ამხანაგობას, ეხლა დღითი დღე ემატება წევრთა რიცხვი და პირველ იანვარს ამა 1913 წელს 144 წევრი ითვლებოდა.

ამ ამხანაგობას სახელმწიფო ბანკისაგან ძირითად თანხად ორასი თუმანი მიეცა—ამხანაგობის წევრთაგანიც შემოსულია ჯერ ჯერობით სამ სამი მანეთი პაის ფული სულ ორმოცდა სამი თუმანი და ორი მანეთი.

სახელმწიფო ბანკიდან მოკლე ვადიან სესხად მიეცა ამავე ამხანაგობის ხუთასი თუმანი—აქედან ორასი თუმანი ვალი უკვე მოიშორეს, დარჩათ მოსაშორებელი სამასი თუმანი.

დაარსების დღიდან პირველ იანვრამდის სასოფლო ბანკს გაუსესხებია ამხანაგებზე სულ 10325 მანეთი, ამხანაგებს უკანვე შემოუტანიათ გატანილი სესხი 3890 მანათი, ამ რიგად ამხანაგებზე ვალად კიდევ დარჩენილია 9315 მ.

სესხად ამხანაგებს გააქვსთ ორის თუმნიდან მოყოლებული ათ თუმნამდე.

ამ გასესხებულ ფულში 608 მ. 75 კ. სარგებელი აუღიათ.

აქედან 11 მ. 10 კ. უკანვე დაუბრუნებიათ იმ ამხანაგ-მოვალეებისათვის, რომელთაც თავიანთი სესხი ვადაზე ადრე შემოუტანიათ, 98 მან. 15 კ. მიუციათ ამხანაგობისათვის სხვა და სხვა ავეჯეულობის სასყიდელში, სახელმწიფო ბანკისათვის 53 მ., სარგებელი მიუციათ.

ხალასი მოგება ამ ამხანაგობას დაჰრჩომია 297 მანეთი და 47 კ.

კრებამ ეს მოგება შემდეგ ნაირად განაწილა: ათი თუმანი ამხანაგობის გამგეობის წევრთ ალექსანდრე ნადირაშვილს და მღ. ვანო მენთეშაშვილს მისცა, რომელნიც აქამდის უსასყიდლოდ მსახურებდნენ; ათი პროცენტი სათადარიგო თანხად გადაიდო, ორმოცი პროცენტიც წესდების თანახმად, საკუთარ ძირითად თანხის შესაქმნელად, დანარჩენი მოგება გადაიდო ავეჯეულობის შესაძენად.

კრებამ დაადგინა მომავალ წლის ანგარიშის დროს გამგეობის წევრთ სასყიდელი შრომის მოგებიდან მისცენ.

ამასთანავე დაადგინა იშუამდგომლონ, სადაც ჯერ არს, კრედიტის მომატებისათვის, როგორც ამხანაგობისათვის სახელმწიფო ბანკიდან ისე ამხანაგობის წევრთათვის ამ სასოფლო ბანკიდან.

კრებამ მესამე გამგეობის წევრად ერთხმად მღვდელი ეგნატე მენთეშაშვილი ამოირჩია. X.

მომგებიან ბილეთების ტირაჟი

2 იანვარს 1 სესხის ქვემოდ მოყვანილ ბილეთებს ერგო ხუთას-ხუთასი მანეთი.

№№ სერ.	№№ ბილეთ.	№№ სერ.	№№ ბილეთ.	№№ სერ.	№№ ბილეთ.	№№ სერ.	№№ ბილეთ.
131	02	4978	47	10467	18	15383	35
341	50	5008	17	10517	07	15301	13
395	32	5033	15	10551	39	15341	49
454	33	5055	29	10610	36	15345	38
526	27	5061	25	10636	09	15421	33
726	10	5120	07	10788	35	15433	12
965	16	5167	02	10795	37	15456	43
1096	38	5257	46	10802	39	15534	30
1110	04	5501	01	10825	03	15898	33
1222	10	5527	25	10934	45	15908	36
1279	43	5554	09	11036	12	15983	21
1312	43	5833	34	11111	03	16052	17
1516	49	5865	03	11118	33	16186	45
1557	23	5886	14	11153	21	16348	14
1771	30	5913	17	11374	40	16447	42
1884	41	5934	14	11425	35	16486	19
1926	09	5964	21	11561	09	16583	15
2000	43	6002	18	11562	27	16856	17
2084	25	6014	38	11613	35	16951	25
2126	45	6027	23	11744	18	16985	33
2155	35	6320	35	11846	45	17038	38
2210	20	6443	01	12023	48	17072	43
2235	12	6489	05	12062	01	17127	20
2327	08	6643	25	12086	28	17145	10
2336	21	6698	33	12155	36	17155	43
2353	22	6708	32	12189	41	17297	02
2369	12	6770	32	12321	01	17367	45
2422	42	6801	11	12378	38	17401	09
2424	29	6891	50	12476	49	17415	02
2434	15	6951	24	12608	10	17428	26
2606	12	6969	06	12618	23	17485	31
2616	11	6982	31	12688	38	17604	44
2742	42	7224	47	12822	22	17626	34
2859	38	7330	39	12826	26	17652	02
2964	14	7414	06	12854	13	17928	05
2966	12	7434	13	12869	04	17931	46
3054	34	7451	40	12869	17	17933	40
3257	41	7473	32	12888	48	17996	01
3305	35	7543	31	12929	28	18005	31
3349	01	7830	19	13076	21	18207	35
3387	10	7906	11	13197	07	18229	42
3536	34	7906	30	13413	45	18406	21
3543	48	7919	36	13517	26	18436	09
3575	06	8048	07	13517	29	18515	11
3688	09	8100	15	13559	50	18574	50
3745	49	8151	18	13620	50	18616	47
3765	40	8201	08	13852	40	18671	09
3767	34	8305	20	13864	16	18750	49
3811	41	8321	25	13993	06	18780	13
3828	46	8593	42	14000	49	18781	18
3927	18	8657	20	14129	26	18834	49
3928	30	8832	41	14183	25	18837	43
3953	50	8857	16	14187	25	18907	15
3961	12	8900	09	14264	31	18992	15
4060	36	9213	01	14348	30	19094	14
4273	16	9240	39	14575	17	19518	26
4334	12	9376	31	14664	37	19578	08
4485	19	9459	28	14694	26	19578	37
4582	30	9548	45	14716	50	19661	21
4630	18	9678	28	14726	11	19807	24
4665	19	9679	46	14733	27	19831	28
4803	02	9806	17	14837	44	19872	22
4804	14	9822	38	15078	12		
4849	38	9861	08	15201	37		
4887	17	10169	12	15202	18		
4893	43	10179	49	15283	20		

ტირაჟში გამოვიდა:

99	4639	8897	13023	16602
317	4670	8970	13057	16641
330	4675	9076	13073	16674
651	4995	9138	13177	16740
708	4997	9145	13135	16821
909	5005	9175	13270	16852
1075	5161	9199	13297	17005
1118	5175	9218	13351	17072
1131	5254	9256	13401	17183
1196	5326	9331	13499	17271
1296	5642	9355	13503	17541
1313	7629	9566	13573	17621
1412	5862	9696	13574	17733
1598	5892	9709	13605	17738
1710	5970	9901	13698	18055
1903	6178	9927	13783	18070
2000	6366	10139	13835	18086
2102	6422	10151	14222	18112
2237	6127	10327	14230	18125
2241	6518	10522	14262	18192
2281	6568	10544	14349	18240
2327	6573	10680	14464	18249
2407	6627	10704	14498	18256
2418	6650	10826	14536	18507
2631	6669	10839	14538	18519
2940	6725	10992	14698	18591
2946	6813	11236	14923	18597
3193	6841	11266	14962	18674
3377	6914	11560	14065	18750
3384	6995	11588	15031	18793
3534	7051	11854	15057	18839
3538	7079	11941	15097	18878
3568	7143	11961	15121	18892
3578	7219	12086	15518	18934
3606	7309	12244	15559	19092
3635	7429	12263	15565	19109
3645	7557	12290	15577	19128
3725	7573	12342	15641	19186
3754	7856	12404	15702	19214
3772	7944	12538	15825	19242
3815	8040	12651	15881	19325
3821	8045	12681	15933	19432
3842	8255	12797	16022	17451
4013	8321	12816	16051	19561
4076	8343	12849	16294	19657
4255	8496	12851	16431	19738
4273	8571	12856	16531	19826
4596	8751	12871	16595	19930

ბალკანეთის ომი

დეპეშები.

9 იანვარი.

ათინა. იანინისკენ ჯარის მსვლელობა ქარიშხალის გამო შეჩერებულია.

სტამბოლი. პეტერბურგის სააგენტოს კორესპონდენტმა ჩათალჯიდან მოსული ჯარის-კაცნი ინახულა. მათი გარეგნობა ჰმოწმობს მათ უმწეო მდგომარეობას. სასანიტარო და სამედიცინო საქმე ცუდად არის დაყენებული. ფლოტის ხუთ იანვრის დამარცხებამ ფრიად ცუდი შთაბეჭდილება მოახდინა ჯარზე და მმართველ წრეში.

მოვიდა სამკურნალო გემი „რიშად ფაშა". თან მოიყვანა 150 დაჭრილი მეზღვაური და აფიცერი.

ზოგიერთი გაზეთი ეგეის კუნძულთა საკითხზე სწერს, რომ 500.000 ბერძენზე 24.400 ოსმალო მოდისო. ეგეის კუნძულნი ოსმალეთისთვის მეორე მაკედონიად გადაიქცევა და კვლავ იფეთქებს აჯანყების ცეცხლიო.

ოსმალეთის მთავრობამ ოსმალეთის ბანკთან მოლაპარაკება გამართა, მისცეს ავანსად 250.000 მ. ბანკი დასთანხმდა იმ პირობით, თუ მთავრობა ომისთვის არ გამოიყენებს ამ ფულს. მთავრობა ყოყმანის შემდეგ დასთანხმდა ამ პირობებს, მაგრამ ბანკმა მთავარ გამგეობის განკარგულების გამო ფულის მიცემა შეაჩერა.

სტამბოლი. საეროვნო თათბირი მოხდა დოლმა-ბახჩეს სასახლეში. მოხსენება წარადგინეს სამხედრო, ფინანსთა და გარეშე საქმეთა მინისტრებმა. კრებას 75 კაცი დაესწრო, მათ შორის მემკვიდრე პრინციც.

სტამბოლი. საეროვნო კრებამ ზავის ჩამოგდების სურვილი გამოსთქვა. ამასთანავე ოსმალეთის ინტერესები უნდა დაცული იყოსო.

გაზეთებიდან.

მოკავშირეთა განზრახვა.

„ნეიე ფრ. პრესეს" ცნობით, იმ შემთხვევაშიაც კი, თუ ოსმალეთი უარს იტყვის სახელმწიფოთა რჩევის მიღებაზე, მოკავშირეების წარმომადგენლები მაშინვე არ დასტოვებენ ლონდონს, არამედ შეჰყრიან კონფერენციას, რათა რწმუნებულთა ოსმალეთის პირთ მოისმინონ ოსმალეთის მთავრობის პასუხი. შემდეგ ოსმალეთს წარედგინება ულტიმატუმი, რომელზედაც 48 საათის განმავლობაში უნდა გასცეს პასუხი, ხოლო ამ ვადის გასვლის შემდეგ ოთხი დღის განმავლობაში ომიც განახლდება.

ოსმალეთის ნაციონალური კრება.

რადგან ოსმალეთის მთავრობამ ვერ იკისრა იმ დიდმნიშვნელოვანი საკითხების გადაწყვეტა, რომელნიც ომმა აღძრა, ამიტომ გამოცდილმა დიპლომატმა, ქიამილ-ფაშამ გადასწყვიტა ნაციონალური კრების მოწვევა, როგორც 1878 წ. მოხდა რუს-ოსმალეთის უკანასკნელ ომის დროს. ნაციონალურ კრებას წარედგინება გადასაწყვეტად ყველა ის თავსატეხი საკითხი, რომელიც ომსა და ზავს შეეხება. ამრიგად დღევანდელი სამინისტრო თავიდან იცილებს პასუხის მგებლობას ქვეყნისა და მომავლის წინაშე. ინგლისის მთავრობის ცნობით, „ზეიუქ-დევლეთი"—ასე ეძახიან ნაციონალურს არა ჩვეულებრივ კრებას—თუმცა უკვე შეიკრიბა სტამბოლში, მაგრამ როგორც სხდომების დაწყების ამბავი, ისე კამათის შინაარსი საიდუმლოდ ინახება.

ოსმალეთის მინისტრთა საბჭოში.

ოსმალეთის მინისტრთა საბჭოს ხანგრძლივი თათბირი ჰქონდა. საგარეო საქმეთა მინისტრი ნორადუნგიან ეფენდი და შეიჰ-ულ-ისლამი (უმაღლესი სასულიერო პირი) ომის განახლების მომხრე იყვნენ, ქიამილ-ფაშა (დიდი ვეზირი) ოსმალეთის ფინანსიურ ხელმოკლეობის გამო წინააღმდეგი იყო.

ბალკანეთი და ევროპა

დეპეშები

ლონდონი. 9 იანვარს ელჩთა თათბირი ალბანეთის ავტონომიის საზღვართა საკითხს განიხილავს.

ბერლინი. სარწმუნო წყაროდან იტყობინებიან, რომ პორტა ადრიანოპოლის დათმობას დასთანხმდაო. საპასუხო ნოტას საღამოთი გადასცემენ. ამგვარად ზავი უზრუნველ ყოფილია.

ლონდონი. სერბიის დელეგატებმა ელჩთა თათბირს სერბია-ალბანეთის საზღვარის თაობაზე მემორანდუმი წარუდგინეს. მათის აზრით, იპეკი, დიაკოვო და დეჩანი სერბიის საზღვრებში უნდა მოიქცეს, სკუტარი კი ჩერნოგორიის საკუთრებას უნდა შეადგენდეს.

დეპეშები

(დეპეშათა პეტერბ. სააგენტოსი)

9 იანვარი.

საზღვარ-გარედ

თეირანი. ახალი პრემიერ-მინისტრი ეწვია სააგენტოს კორესპოდენტს. მინისტრმა კორესპოდენტს გააცნო თვის კაბინეთის სამოქმედო გეგმა. კაბინეთის მოქმედების ქვაკუთხედად აღიარებული არის რუსეთთან კეთილ-განწყობილების გაგრძელება. ალაუს-სულთანე ენერგიულად განაგრძობს თვის პოლიტიკის წარმოებას, რომლის მომხრეც იყო იგი გარეშე საქმეთა მინისტრობის დროს. კაბინეთი პირველ ყოვლისა შეუდგა შინაურ ცხოვრების მოწესრიგებას.

ბუდაპეშტი. შრომის პარტიამ პარჩელის მაგივრად ლიდერად აირჩია ყოფილი მინისტრ-პრეზიდენტი კუენხედერვარი.

ლისაბონი. მეზღვაურთა დათხოვნის გამო პორტუგალიის დასავლეთ აფრიკის გზაზე გემთა მიმოსვლა ათი დღით შესწყდა. გაფიცულთა რიცხვი თან და თან იზრდება.

ნიუ-იორკი. მექსიკაში კოლიმის ვულკანმა იფეთქა. შეშინებული ხალ-

ხი ზარდაცემული გარბოდა. მსხვერპლი ბევრია.

ტოკიო. ქვედა პალატის შეკითხვის საპასუხოდ, თუ რა გვარი იქნება ახალი კაბინეთის პოლიტიკა, კაცურამ მოითხოვა პარლამენტის თხუთმეტი დღით დათხოვნის ნება, იმ მიზეზით, რომ განსახილველი კანონ-პროექტები პალატას არა აქვსო. პალატის დათხოვნით უნდა ისარგებლოს კაცურამ და უნდა შეჰქმნას საკუთარი პარტია.

პარიზი. პრესა თანაგრძნობით მიეგებება ახალ კაბინეტს. მხოლოდ სოციალისტების ორგანონი უკმაყოფილონი არიან ახალ კაბინეტისა, რადგანაც იგი რადიკალური ვერ არის.

რ უ ს ე თ ი.

კრასნოიარსკი. ენისეის ეპისკოპოსი ექვთიმე გარდაიცვალა.

პეტერბურგი. 9 იანვრის დღეს პეტერბურგის მუშები გაფიცვით შეხვდნენ, თუმცა გაფიცვა ერთსულოვანი არ იყო 300,000 მუშებში გაიფიცა მხოლოდ 50,000 მუშა.

პეტერბურგი. ცნობათა მიმცემი ბიურო იუწყება, რომ ხმები ვითომც სასახლის მინისტრი თანამდებობას თავს ანებებს, სიმართლეს მოკლებულია.

ნიჟნი-ნოვგოროდი. ერობა რომანოვთა გვარეულობის დღესასწაულის აღსანიშნავად შეუდგა მუზეუმის აშენებას. ამისთვის გადადებულია 115.000 მანათი.

პეტერბურგი. ქალაქის თვითმმართველობის თავმჯდომარედ ბარათებით დაასახელეს სენატორი ივანოვი. ქალაქის თვითმმართველობამ რომანოვთა გვარეულობის დღესასწაულისთვის ქალაქის მოსართავად გადასდო 78,000 მანეთი.

უცხოეთი

ესპანიის მეფე და რესპუბლიკანელთა ლიდერი.

დეპეშებით უკვე ვიცით, რომ ესპანიის მეფემ ინახულა რესპუბლიკანელთა განთქმული ლიდერი აცკარატე და ხანგრძლივ ებაასა.

როგორც გაზეთები გადმოგვცემენ, მეფემ თავისთან მიიწვია აცკარატე, როგორც ორგანიზატორი სოციალურ რეფორმებისათ. ბაასი ერთ საათამდე გაგრძელდა. ლაპარაკი ეხებოდა, როგორც გარეშე პოლიტიკას, ისე ესპანიის შინაურ ცხოვრებას, რაც რასაკვირველია მეტ ინტერესს აძლევდა მათ ბაას. ალფონსმა, სხვათა შორის, სთქვა, რომ ზოგიერთ რესპუბლიკანელთა წყალობით, ესპანიასა და ლათინთა ამერიკის შორის მჭიდრო კავშირი შეიკვრაო და რომ მეფემ ამ ცოტა ხანში აპირებს იქითკენ გამგზავრებასო. მაროკოს საქმეების გამო მეფემ განაცხადა: თუმცა რიფებთან ბრძოლა სახელმწიფოსთვის მეტად სამძიმო იყო, მაგრამ იგი საერთაშორისო მდგომარეობის თვალ საზრისით აუცილებელი იყოო. მეფე სრულიად დაეთანხმა აცკარატეს, რომ მთავრობამ არავითარი ძალადობა არ უნდა იხმაროს არჩევნების დროს ამომრჩევლებზე. დასასრულ შეეკითხა მობაასეს: სამინისტროს კრიზისის დროს მეფემ უნდა მოიწვიოს თუ არა დინასტიის მოწინააღმდეგე პარტიათა წარმომადგენელნი რჩევის მოსასმენადო. აცკარატემ უპასუხა: ამ შემთხვევებში მეფე კარგად მოიქცეოდა, რომ ჩვენი აზრიც მიიღოს მხედველობაშიო. მეფემ ეს აღუთქვა. აცკარატეზე მეფემ ისეთი შთაბეჭდილება მოახდინა, რომ სთქვა: მეფე ლიბერალურ და სოციალურ რეფორმების განხორციელებას წინ არ გადაეღობება, პირ-იქით, ხელშეუწყობსო.

ამერიკის ახალი პეზიდენტი და მისი პოლიტიკა.

როგორც ვიცით, შეერთებულ შტატების პრეზიდენტად აირჩიეს კუდრო ვილსონი. იგი ჯერ-ჯერობით არ ჩარეულა რესპუბლიკის ცხოვრებაში და განაგრძობს ნიუ-ჯერსის შტატის გუბერნატორობას. სანამ იგი პრეზიდენტის ალაგს არ დაიჭერს, როგორლაც გაურბის პოლიტიკაში ჩარევას, თუმცა-ღა მოუხდება ხოლმე თვისი პროგრამის გამჟღავნება. ვილსონმა პირველად ჩიკაგოს ბანკეტზე ილაპარაკა. ამ ბანკეტს დაესწრო თვალსაჩინო მოღვაწენი შტატების სამრეწველო წრისა, როგორც სვიტი, ვილდი, მაკ-კორმიკი და სხვანი. ვილსონმა სასტიკად დაჰგმო საკრედიტო და საბანკო საქმეების სისტემა და განაცხადა: ქვეყნის აუცილებელ საჭიროებადა ვსთვლი გავანთავისუფლო იგი ყოველ-გვარ მონოპოლიისაგანო. ამ სიტყვებმა დამსწრე საზოგადოების სამარისებური დუმილი გამოიწვია. ვილსონმა ეს შეამჩნია და სთქვა: „ძალიან ვწუხვარ, რომ ტაშს არ მიკრავთო; ამის განხორციელება საჭიროა, გინდაც სასტიკი ზომების მიღება დამჭირდესო". ამ სიტყვებმა ფრიად აღელვა საზოგადოება. ვილსონი იძულებული იყო მიეცა პატარა განმარტება. ვილსონმა სთქვა: შეერთებულ შტატების ხალხი ლიბერალურ პოლიტიკის წარმოებას მოითხოვსო. მე, როგორც ხალხის წარმომადგენელი, მოვალე ვარ ავასრულო მისი იმედი და მოლოდინი. ამის გამო ჩემს თანამშრომლებად მხოლოდ პროგრესისტებს შეუძლიანთ იყვნენო.

ამ სიტყვების მიხედვით, მოსალოდნელია ვილსონმა კაბინეტი შეადგინოს განსაკუთრებით რადიკალურ ფრაქციისგან, ე. ი. დემოკრატ ბრიანის თანამშრომლებისგანო. მარჯვე ფრთის დემოკრატები უკმაყოფილონი არიან ვილსონის ნათქვამით. მათის აზრით ვილსონი „მეტ-მეტებს" ლაპარაკობს.

რუსეთი

კურლოვის საქმე.

სახელმწიფო საბჭოს პირველ დეპარტამენტის ოქმი გენერ. კურლოვის საქმის თაობაზე, ჯერაც არ არის დამტკიცებული. ეს იმით აიხსნება, რომ პირველ დეპარტამენტის ზოგიერთმა წევრმა ამ საქმეში განსაკუთრებული აზრი შეიტანა და თვის აზრის განსახორციელებლად ენერგიულად მუშაობენ. მცოდნე პირთა სიტყვით, შესაძლებელია კურლოვის და სხვათა საქმე ხელ-მეორედ გაირჩეს, რადგანაც ასეთივე შემთხვევა იყო დეპუტატთა პასუხისმგებლობის საკითხის განხილვაში. თუ საქმე განახლდა, შედეგი ცხადი იქნება, რადგანაც პირველ დეპარტამენტში რჩება ის ექვსი წევრი, რომლებსაც განსაკუთრებული აზრი შეიტანეს. ზოგიერთი წევრი კი, რომელნიც მოითხოვდნენ კურლოვის და კომპ. სამართალში მიცემას, როგორც, მაგალითად, ტაგანცევი და შჩეგლოვიტოვი? პირველ დეპარტამენტში ახალ წლიდან აღარ ირიცხებიან. უმრავლესობა პირველთა მხარეს არის და გამარჯვებაც ამ საქმეში მათ დარჩებათ. მათი აზრით კი გენ. კურლოვის, სპირიდოვიჩის და ვერიგინის საქმე უნდა მოისპოს. სამართალში მიცემა მათი დანაშაულობის უქონლობის გამო შეუძლებელია. მხოლოდ შენიშვნა უნდა მიეცეთ დისციპლინის წესით. სამართალში მხოლოდ პოლკ. კულიაბკო უნდა მიეცესო.

კრება ოჯახურ აღზრდის თაობაზე.

მეექვსე სექციაში უკვე დასრულდა ბავშვთა დანაშაულობის საკითხის განხილვა. დიომედოვმა წაიკითხა მოხსენება ბავშვთა აღსაზრდელ დაწესებულებების მნიშვნელობაზე. მომხსენებელმა დაასკვნა, რომ ამისთანა დაწესებულებები უნდა გამრავლდესო. ოჯახი თან და თან იქცევა, მასში ისახება, განხეთქილება, და აი, ამისთვის საჭიროა სახელმწიფო და საზოგადოება მიეშველოს ოჯახს აღზრდის საქმეშიო. ამისთანა დაწესებულება, რომელიც ოჯახის აღზრდას შესცვლის, ერობამ უნდა დაარსოსო. ქალ-ონმა ჩიჩაგოვმა მოხსენება წაიკითხა იმის თაობაზე, თუ რა უმწეო მდგომარეობაში იმყოფებიან სამართალში მიცემული ქალები. უმეტეს შემთხვევაში სამართალში აძლევენ მეძავეობის და ქურდობის გულისთვისო.

მომხსენებელი ამტკიცებდა, უბედურების მიზეზი ხშირად არის ან მშობლების სიკვდილი, ან ოჯახის უთანხმოება და ან სახელოსნოების აუტანელი პირობებიო. ექიმმა გორდონმა ბავშვთა თავის მკვლელობაზე წაიკითხა მოხსენება. მომხსენებელს აუცილებლად მიაჩნია სწორე გზაზე დადგეს ოჯახური აღზრდა, გადაკეთდეს საშუალო სასწავლებლები და უზრუნველ ყოფილი იქმნან სახელოსნოებში მოსამსახურე ბავშვებიო.

ჩვენი ფოსტა

სოხუმი. ბ-ნ ანდრია მჟავლავას. რედაქციამ მიიღო თქვენ მიერ გამოგზავნილი 5 მ. 50 კ. და დანიშნულებისამებრ გადასცა.

რედაქტორ-გამომცემელი ა. ჭუმბაძე.

გამოსადეგი ცნობა

მატარებელთა მიმოსვლა (ზ ა მ თ რ ო ბ ი თ).

15 ოქტომბრიდან.

(დრო აღნიშნულია ტფილისის საათით).

ტფილისიდან გადის

ბაქოსაკენ: სამგზ.-საბარგო № 8, საღ. 6 ს. 26 წ. **ჩქარი** № 2, დილ. 10 ს. 14 წ. **საფოსტო** № 4, ღამის 12 ს. 36 წ. **სამგზავ.** № 6, ნაშუადღ. 6 ს. 31 წ. **ნარევი** № 106. საღ. 7 ს. 20 წ.

ბათომისაკენ: სახ. №№ 107, დილ. 4 ს 38 წ. **სახ.** № 5, ნაშ. 4 ს. 38 წ. **საფ.** № 3, დილ. 9 ს. 50 წ. **სახ.** № 4, საღ. 9 ს 4 წ. **სახ.** № 11, ღამ. 10 ს. 2 წ.

ბაქოსკენ: ნარევ. № 106, საღ. 7 ს. 26 წ.

ერევანისკენ: სახ.-საბ. № 8;7, შუადღ. 1 ს. 6 წ.

ჯულფისკენ: საფ № 4;3, ღამ. 1 ს. 11 წ.

ყარსისკენ: სახ.-საბ. № 6;5, საღ. 8 ს. 10 წ.

ბორჯომისაკენ: სახ. № 9/10 ნ, ნაშ. 3 ს. 17 წ.

ტფილისში მოდის.

ბაქოდან. ნარევ. № 107, ღამ. 3 ს. 8 წ. **სახ.** № 5, ნაშ. 3 ს. 46 წ. **საფ.** № 3, დილ. 9 ს. **ჩქარ.** № ', საღ. 9 ს. 10 წ. **სახ.-საბ.** № 7, დილ 11 ს 55 წ.

ბათომიდან: სახ № 12, დილ. 8 ს. 50 წ, **საფ** № 4, ღამ. 11 ს. 32 წ. **სახ.** № 6, საღ. 5 ს. 56 წ. **ნარევ.** № 106, დილ. 5 ს. 15 წ.

ერევნიდან: ს. ხ.-საბ. № 83;7, საღ. 5 ს. 28 წ

ყარსიდან: სახ.-საბ. № 65, ნაშ. 1 ს. 28 წ.

ჯულფიდან: სახ. № 43, დილ. 8 ს.

ბორჯომიდან: სახალ. № 9|10 ნ, დილ. 11 ს. 22 წ.

მიხაილოვადან სურამში· სახ.-საბარგ. № 61, ღამ. 2 ს. 18 წ. **სახ.-საბ** № 63, დილ. 5 ს. 30 წ. **სახ.-საბ** № 65, ნაშ. 12 ს. 48 წ. **სახ.-საბ.** № 67, ნაშ. 3 ს. 13 წ. **სახ.-საბ.** № 69, საღ. 7 ს. 53 წ. **სახ.-საბ.** № 71, საღ. 9 ს. 20 წ.

სურამ.-დან მიხაილოვში: სახ.-საბარ. № 60, ღამ. 1 ს. 22 წ. **სახ.-საბ.** № 62, დილ. 4 ს. 38 წ. **სახ.-საბ.** № 64, დილ. 7 ს. 8 წ. **სახ.-საბ.** № 66, ნაშ. 1 ს. 15 წ. **სახ.-საბ.** № 68, საღ. 6 ს. 38 წ. **სახ.-საბ.** № 70, საღ 8 ს. 26 წ.

ქუთაისიდან რიონში: სახ. № 77, დილ. 5 ს. 28 წ. **სახ.** № 79, დილ. 10 ს. 14 წ. **სახ.** 1, ნაშ. 2 ს. 3 წ. **სახ.** № 83, ნაშ. 5 ს. 48 წ. **სახ.** № 85, ღამ. 11 ს. 58 წ.

რიონიდან ქუთაისს: სახ. № 76, დილ. 6 ს. 25 წ. **სახ.** № 78, დილ. 11 ს. 2 წ. **სახალ.** № 80, ნაშ. 3 ს. 8 წ. **სახ**, 82, საღ. 6 ს. 55 წ. **სახ** № 84, ღამ. 1 ს. 58 წ.

ქუთაისიდან შორაპანს: სახალხო № 29/30, ნაშ. 5 ს. 23 წ.

შორაპნიდან ქუთაისს: სახ. № 27|28, დილ. 8 ს. 30 წ.

ფოთიდან სამტრედ. და ქუთაისს: სახ. № 26, დილ. 6 ს. 6 წ. **სახ.** № 4 п, დილ. 11 ს. 9 წ. **სახ.** № 6, საღ. 5 ს. 1 წ. **სახ.** № 8 п, საღამ. 9 ს. 10 წ.

სამტრედიიდან ფოთში; სახ. № 3 п შუადღ. 1 ს. 57 წ. **სახ.** № 7 п. საღ 7 ს. 24 წ. **სახ.** № 5 п, საღ. 7 ს. 59 წ. **სახ.** № 25 г ნაშ. 1 ს. 18 წ.

ბათომ.-დან ქობულეთსა და ნატანებში: სახ. № 18, ღამ. 11 ს. 13 ს. **სახ.** № 14, დილ. 5 ს. 43 წ. **საფ.** № 16, ნაშ. 2 ს. 58 წ.

ქობულეთ.-დან ბათომს: სახ. № 13, დილ. 7 ს. 4 წ. **სახ.** № 15, ღამ. 12 ს. 23 წ. **სახალხ.** № 17, ნაშ. 5 ს. 47 წ.

ნატანებიდან ბათომს: სახ № 17, ნაშუადღ. 5 ს. 20 წ.

ბათუმიდან ქობულეთში. სახ. № 18, ღამ. 11 ს. 13 წ. **სახ.** № 14, დილ. 5 ს. 43 წ. **სახ.** № 16, ნაშ. 2 ს. 58 წ.

ბათომიდან ნატანებს: სახ. № 16, ნაშუადღ. 4 ს. 24 წ.

მიხაილოვ.-დან ბორჯომს. სახ. № 46, ნაშ. 3 ს. 8 წ. **სახ.** № 65, საღ. 9 ს. 14 წ. **სახ.** № 86, დილ. 5 ს. 25 წ.

ბორჯომ.-დან მიხაილოვში: სახ. № 36, ნაშ. 12 ს. 35 წ. **სახ.** № 55, დილ. 5 ს. 58 წ. **სახ.** № 76, ღამ. 12 ს. 41 წ.

პირდაპირი მიმოსვლა გადაუჯდომლად.

1) **ბათომიდან პეტერბურგამდე** გაივლის ნიკიტოვკას, კურსკს, მოსკოვს, არის ერთი მიქსტო-ვაგონი I—II კლასისა და 1—მესამე კლასის, მატარებლების №№ 1/11 და 2/12. ყველა ბილეთები პლაცკარტებით.

2) **ბათომიდან მოსკოვამდე.** გაივლის კოზლოვს და რიაზანს; 1 ვაგონი პირვ. კლასისა, 1 მეორისა და 3—მესამისა, მატარებლები №№ 5 და 6. I და II კლასი და მესამე კლასის ერთ ვაგონში ბილეთები პლაცკარტითაა, ხოლო მესამე კლასის ორ ვაგონში უპლაცკარტოდ.

3) **ტფილისიდან როსტოვამდე** ერთი ვაგონი I/II კლასისა, ერთიც მესამე კლასისა, მატარებელთა ნომრები 1 და 2.

4) **ტფილისიდან ჯულფა-ერევნისკენ** ერთი ვაგონი I/II კლ. და ერთიც მე-III კლას. მატარებლის ნომრები 3 და 4.

გემების მიმოსვლა (ზ ა მ თ რ ო ბ ი თ)

15 ოქტომბრიდან, შ ა ვ - ზ ღ ვ ა ზ ე.

(დრო ტფილისის საათითაა აღნიშნული).

„ვაჭრობა - ნაოსნობის" საზოგადოების გემები.

ბათომიდან გადის:

1) პ ი რ დ ა პ ი რ ი, **საფოსტო** გემი **შაბ.**, და **კვირ.**, ღამ. 2 ს. 58 წ.

ირგვლივ მოსიარულე:

№ 2. **ოთხშ.**—შუა ღამის ' ს, 58 წ.

№ 2. **პარასკევს**. შუაღამის ' ს. 58 წ.

№ '. **სა** ., **შაბათ.**, ნაშუადღ. 2 ს. 58 წ.

№ 2. **ორშაბ.**, ნაშ. 2 ს. 58 წ.

ბათომში მოდის:

ოდესიდან პ ი რ დ ა პ ი რ ი, **საფ.**, **პარ.** დილ. 6 ს. 58 წ.

ირგვლივ მოსიარულე:

№ '. **ორშ.**, საღ. 9 ს. 58 წ.

№ 2. **ოთხშ.**, საღ. 8 ს. 58 წ.

№ '. **სამგ.**, **პარ.** საღ. 8 ს. 58 წ.

№ 2. **კვირ.**, საღ. 6 ს. 40 წ.

კასპიის ზღვაზე.

„კავკაზი და მერკური" საზოგადოების გემებისა.

ბაქოდან გადის:

კრასნოვოდსკს, ყოვ.-დღე საღ. 4 ს. 40 წ.

ენზელს პ ი რ დ ა პ ი რ ი, **პარ.**, და **სამშაბ.**, ნაშუადღ. 4 ს 40 წ.

ირგვლივ მოსიარულე:

ასტარას, ხუთშ. ნაშუადღ. 5 ს. 25 წ.

ბაქოში მოდის;

კრასნოვოდსკიდან ყოველ-დღ. დილ. 9 ს. 40 წ.

ენზელიდა ორშ. და პარ., დილ. 60 ს. 5 წ.

ასტარიდან კვირ., ირგვლ. მოს. დილ. ს. 44 წ.

უფასო საექიმო დახმარება

ქალაქის საბჭოს ექიმები.

უბნები

1—2 **გ. ა. გედევანიშვილი** (სდგას ფურაზე, ოლგის ქუჩა, 22. ტელეფ. 592).

3—4 **მ. ი. შავერდოვი** (ფეთხაინის აღმართზე, 1, ტელ. 6'9).

5—6 **ტ. მ. თათეოსიანი** (ველიამინოვის, 4, ტელეფ. 680).

6—7 **შ. ა. მიქელაძე** (ავლაბარში, კახეთის ქ, 1, ტელ. 7'5).

8—9 **ნ. დ. ხატისოვი** (კუკიაში, ნიკოლოზოვის ქ. 7, ტელ. 715).

10, 11—12 **ა. ი. შჩერბინინისა** (დიდუბეში, საგურამოს ქ. 5. ტელეფ. 71.

ქალაქის საავადმყოფოები

მთავარი—მუხრანის ქუჩა, 9.

ავლაბრისა—კახეთის ქ. № 15.

ხარფუხისა—ვორონცოვის ქ. 55.

კუკიისა—ჩერქეზიშვილისა, 1—18.

დიდუბისა—საგურამოს ქ. 5.

ქალაქის საბჭოს ექიმები მოვალენი არიან ღარიბ მცხოვრებთ უფასო საექიმო დახმარება აღმოუჩინონ ქალაქის საავადმყოფოებში და თვითონ ავადმყოფის ბინაზედაც (ყოველმა თავ-თავის უბანში), თუ უბრალო ექიმი დილის 11 საათამდე მოიწვიეს, ვალდებულია იმ დღესვე ინახულოს ავადმყოფი, გარდა საჩქარო შემთხვევებისა, როცა დახმარება დაუყოვნებლივ უნდა მისცეს.

სასანიტარო ექიმები

უბნები: 1, 2—9 **პ. ფომინა-ოსიპოვისა** ვაკეში, საკუთარი სახლი, ტელეფ. 461).

მე-4 და რუსის ბაზარში **ქრ. ლ. ქაჯბანთაროვი** (სოლოლაკი, ამაღლების ქ. 517).

5—6 **ი. მ. ზაბლუდოვსკი** (გრიბოედოვსკი, 10. ტელ, 645).

0, 11—12 **გ. ა. მირაქოვი** (მიხეილის ქ., 174 ტელ. 327).

7—8 **გ. თ. ნათიშვილი** (ვორონცოვის ძეგლთან, მონუმენტის შესახვ. 5. ტელ. 487).

სასურველია, თვითონ მცხოვრებლები დაგვეხმარებოდნენ სასანიტარო წესიერების შემოღებაში და სადაც-კი ამ მხრივ უწესობას შეჰნიშნავენ—სახლებში თუ სხვა ადგილებში სასანიტარო მოთხოვნილებათ არღვევენ, ცუდს საჭმელ-სასმელს აკეთებენ და ჰყიდია, და სხ.—დაუყონებლივ ზემოდ დასახელებულ ექიმებს აცნობონ, წერილობითი განცხადებები ყველას შეუძლიან გარდასცეს ქალაქის სავაჭრო პოლიციის კანტორებში: ვერის მოედანზე. რუსის ბაზარში, თათრის მოედანზე, კახეთის მოედანზე, ავლაბარში რიყის ქუჩაზე, 54, ელისაბედის ქუჩა 56 და მალაკანის მოედანზე.

განცხადებანი

სილამაზე უმაღლეს ხარისხამდე!

№ 4711

ვარდის ფერი ბროლის

= ს ა პ ო ნ ი =

კანსა და პირი-სახეს ისეთს სინაზესა, განწყობილებასა და ელფერს აძლევს, რომელიც ნამდვილ სილამაზის არსებით თვისებად ითვლება.

ფერდ. მიულგენსი.

პარფიუმერია № 4711.

კიოლნი ნ. რ. რ ი გ ა.

დაარსებული 1792 წ.

ერთი ნაჭერი 25 კ ყველგან იშოვება

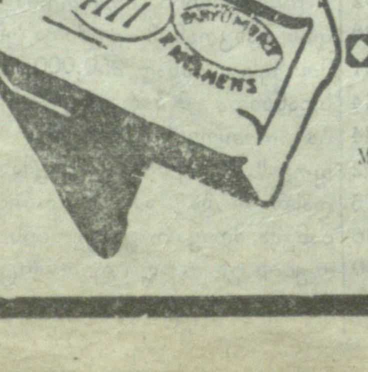

Метцл. 529935 529954 1019

ვ ა ს წ ა ვ ლ ი

ქართულ

„სიმღერა-გალობას"

ჩაწერა და მიღება ყოველ დღე, ავჭალის მოედანი № 11, მიხეილ კავსაძესთან. 886

ექიმი შ. ა. მიქელაძე იღებს **შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან** ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოს 5 ნახ.—6½ საათ. კახეთის ქ. № 6.

დ. ზისტაფონში ექიმი კბილისა ბაბილინა ცხადაძე იღებს ავადმყოფებს დღისით 9—3 ს. საღამოთი 5—7 ს. ასათიანის სახლში, საყდართან. 19

10 მან. თვეში

ვამზადებთ, ძლიერ ბეჯითად ბავშვებს, მაისისა და აგვისტოს ეგზამენებზე მისაღებად: გიმნაზიაში, კადეტ-კორპუსში, სათავადაზნაურო, რეალურ, კომერციულ და სასულიერო სასწავლებლებში 1, 2, 3 და 4 კლასში. (ჩვენმა შეგირდებმა ძლიერ ბეჯითად დაიჭირეს ეგზამენი შარშან და იქმნენ მიღებულნი ზემოხსენებულ სასწავლებლებში ძლიერ მცირე ხანში გავდივართ მთელს კურსს მათემატიკისას, ვასწორებთ სუსტ მოწაფეებს, რომელთაც აქვს ბილეთში „ორები", როგორც მათემატიკაში, ავრედვე ყველა საგნებში, ჩუღურეთის შესახვევი № 5, პირველ კომერციულ სასწავლებლის ახლოს, ეკატერინის ქუჩის ბოლოს

მიღება 9—2 ს. 3—4 ს. 36.

ფეხსაცმელები

თ ო მ ა დ. ჯ ა ნ ყ ა რ ა შ ვ ი ლ ი ს

მაღაზია-სახელოსნოში.

მუხრანის ქ. № 2.

ყ ო ვ ე ლ ნაირი: საკუთარი და პეტერბ.

მეხანიკური ნაწარმოები. 30.

ექიმ ნავასარდიანცის პირველი კერძო სამკურნალო

დაარსებულია 1880 წელს (ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ).

ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე გარდა კვირისა.

დ ი ლ ი თ:

„606" და „914"

11—12 ს. შ ე შ ხ ა პ უ ნ ე ბ ა კონსულტაციურად.

ა. **ნავასარდიანი**: 11—12 ს. ქირურგიული, და ვენერიული (სიფილ.) ავად.

ზ. გ. **აგახარიანცი**: 1—2 ს. ბავშვთა შინაგანი ავადმყ.

ქ. მ. **ჩიქოვანი**: 9½—10 ს. თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ზ. ი. **ბაბანასოვი**: 10—11 ს. საშვილოსნო ქალებისა და ბავშვებისა.

ნ. ტ. **მუღნიი**: 10—12 ს. ყურისა, ცხვირისა და ყელისა.

მ. გ. **ბუნიათიანცი**: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ., საშ. და ქირურგ.

ა. მ. **კარაპეტიანცი**: 12—1 ს. შინ. კანი საბავშვო და ყვავილის აცრა.

ექიმი ქალი ე. ნ. **ამბრუმოვა-მელიქიანი** 1—2 ს. სნებიით და ქალების ავადმ.

ს ა ღ ა მ ო თ ი:

მ. გ. **ბუნიათიანცი**: 6—7 საათ.

ექიმი ქალი გ. ლ. რენიგერ-არეშევისა 6—7 ს.

რჩევა-დარიგება 50 კაპ. ხელმოკლეთა ვის უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები მორიგებით.

სამკურნალოს დირექტორი მედიცინის 1004 დოქტორი ბ. ა. ნ **ავასარდიანი.**

გამოსულია და იყიდება

ი. გედევანიშვილის პ ი ე ს ა

„მ ა მ ც ე მ ი"

დრამა 3 მოქმედ. ფასი 25 კ.

მუხრანის კერძო სამკურნალო

საწოლი კრაოტებით.

19 თებერვლის ქუჩა, იგივე რიყე, № 48, ახალ მუხრ. ხიდის პირდაპირ, **ტელეფ. № 370.** დასაწოლად ავადმყოფნი მიიღებიან ყოველ დროს, ხოლო გასასინჯად ფეხზე მოსიარულე ავადმყოფნი მიიღებიან დანიშნულ დროზე შემდეგ ექიმების მიერ:

			დილით:
შინაგანი სნეულებანი, და ბავშვთა მოზრდილ.	**სპეკტიორი გ. მ.**	. . .	8½—9½ ს.
	გაზაზოვი ა. ა.	. . .	10—11 ს.
	იაშვილი ა. ლ.	. . .	11—12 ს.
	აბაკელია ი. ქ.	. . .	12—1 ს.
	ლოლობერიძე გ. მ.	. . .	12½—1½ ს.
სადოსტაქრო სნეულებანი	**გრიგორიანი ა. ი.**	. . .	11—12 ს.
	მელკონიანი გ. ა.	. . .	12—1 ს.
	ჯაში ი. ი.	. . .	9½—10½ ს.
საშარდე და ვენერიულ სნეულებანი	**გრიგორიანი ა. ი.**	. . .	11—12 ს.
სნეულებანი საშვილოსნოს და სამშობიარო	**ექიმი-ქალი საუვარელიძე დ. გ.**		11—12 ს.
	ლოლობერიძე	. . .	12½—1½ ს.
სნეულებანი ყურის, ყელის და ცხვ.	**შტრეიხერი მ. ა.**	. . .	12 12½ ს.
ტყავის და ნერვების სნეულებანი	**შაპელნიკოვი გ. ი.**	. . .	1½—2½ ს.

ფასი გასინჯვისა 50 კ. საწოლი კრაოტი 3 მან. დღეში, ცალკე ოთახი 5 მან. ოპერაციები მორიგებით. **შეშხაპუნება წამლებისა „606" და „914"**, ყვავილის აცრა, ელექტრონით წამლობა, ძიძის გასინჯვა, დაზილა (მასაჟი), მოწმობის შედგენა და სხვა, **შეღავათიანი საფასურით.** 1581

ძმათა ვართანოვების

ახლად აშენებულ სახლში, (მეტეხის ქუჩისა და კახეთის მოედნის კუთხე),

ქ ი რ ა ვ დ ე ბ ა

სარდაფები, მაღაზიები, საბინადრო ოთახები ან **რაიმე დაწესებულების სადგომად,** რომელიც ზემოთა სართულშია მოთავსებული. მსურველთ უნდა მიმართონ სახლის პატრონებს თავის დროზე და ისე გადააკეთებს ოთახებს, როგორც მოქირავნე მოისურვებს.

მისამართი: სიონის ქუჩა, ანანოვის ქარვასლა, სავაჭრო სახლი **ძმათა ვართანოვებისა.** 37

ვაჭრობისა და მრეწველობის სამინისტროს უწყებაში მყოფი

საკომერციო ცოდნათა კურსები ტ. მ. ფილოიანისა

(ტფილისი, მიხეილის პროსპექტი, სახლი № 21—4. ტელეფ. 976).

სპეციალური საკომერციო განათლება ვაჟებისა და ქალებისათვის. კურსის დამთავ. შემდეგ მოწაფეებს ეძლევათ ატესტატი.

პრაქტიკული მეცადინეობა ისეა მოწყობილი, როგორც Pitman-ის სასწავლებელში (ლონდონში) და Pigier-ის (პარიზში), Muster comtoir-ში. მასალები რეალურ ცხოვრებიდან აიღება.

საგნები: ა) სავალდებ.: 1) ბუხჰალტერია (უბრალო, იტალიური, გერმანული, ფრანგული, ამერიკული, საბანკო და საფაბრიკო-საქარხნო; 2) კომერციული არითმეტიკა. 3) პოლიტიკური ეკონომია. 4) კანონები (სავაჭრო უფლება, სავექსილო წესდება). 5) კომერციული კორესპონდენცია. 6) არითმეტიკა ჩოთქზე. 7) კალიგრაფია, სწორი წერა, ხელის გასწორება. ბ) არა სავალდებულო: 1) **უცხო ენები.** 2) სტენოგრაფია. 3) დაქტილოგრაფია (რემინგტონი და სხვა) და 4) კომერციული კორესპონდენცია უცხო ენებზე.

ლექტორებად კურსებზე არიან უმაღლეს სატეხნიკო სწავლა-მიღებულნი. გავხსენით სპეციალური ქალთა განყოფილება კურსებისა და უმაღლეს სწავლა მიღებულთათვის.

მეცადინეობა შეიძლება აგრეთვე თითოეულად. თხოვნები მიიღება 10—2 ს. დილით, და 4—7 ს. საღამ. მეცადინეობა დაიწყება 15 იანვრიდან. პროგრამები და წესები მიეცემათ და გაეგზავნებათ მსურველებს უფასოდ კურსების სადგომიდან. კურსები კარგ მოწაფეებისათვის მეცადინეობენ სავაჭრო სახლებში ალაგის საშოვნელად. მიმდინარე წელს სულ 228 მსმენელი იყო. ამათგან 42 ქალი. რადგანაც მსურველი ბევრია, კურსებთან გავხ ენით მეორე კლასის პარალელური განყოფილება, რომელიც ნამეტნავად ხელსაყრელია ქალაქ გარედ მცხოვრებთათვის. 1007

ტფილისი მუხრანის ქუჩა № 12 სტამბა „შრომა".